

ÉLETTÜNK

XXII. évf. 9. szám (22. Jahrg. Nr. 9.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1990. szeptember.

Felelősségünk a mai világban

Sokan szeretik kijelenteni: az Egyház nem siet, ráér, megvárja a fejlődést és utána nyilatkozik. Fennkölt magatartás, az biztos. Csak hogy haszontalan és sok idő elmegy vele. A ma parancsa: gyorsan és jól reagálni. Ami nem könnyű. De csak így érhetjük el azt a fordulat-számot, amelyre szükségünk van ahhoz, hogy a múlttal leszámolva, a jelenhez alkalmazkodva a jövőt tudjuk tervezni. Nehéz front ma a mienk. Evilági vonalon közlekedési szakemberek, város-tervezők sem tudnának érvényesülni, ha nem gondolnának évtizedekkel előre, belekémelve a jövőbe.

Hogy állunk mi keresztények ezzel? Nekünk egyidőben kell leszámolnunk az elavult múlt szokásaival, felelni a jelen problémáira, s ugyanakkor az apokaliptikus gyorsasággal jelenné olvadó jövő fordulataira gyűrűközni.

Technikánk bizonyos jólétet s eléggé magas életszínvonalat teremtett. A bőség szarujából nemcsak kiváltságos osztályoknak jut. A javak igazságosabban s bővebben oszlanak el, mint félszázaddal ezelőtt. A gazdasági csodával szemben sem lehet elfoglalni kesergő és végítéletet jósoló magatartást. Nyugodtan elhagyhatók tehát a jóléti világ romlását panaszoló „lila” prédikációk. Kérdezzük meg inkább; megtanítottuk-e az embereket arra, hogyan bánjanak javikkal?

Ma amikor egész más okokból az erkölcsi gátszakadás korát éljük, nehéz már belekiabálni. S nem igaz, hogy az anyagi javak bősége, a jégszekrény, a televízió, a rádió, az autó, egy nyaralás Mallorcán vagy Teneriffában okvetlenül az ember romlására szolgálnak.

A javak bősége nem csupán az anyagiasság lehetőségét növeli, hanem például a krisztusi felebaráti szeretet parancsainak is új gyakorlótereket nyit. Gondoljunk csak a fejlődő országoknak adott segélyekre, a világban uralkodó éhség megszüntetésének lehetőségeire.

A TARTALOMBÓL:

- A PÁPA MAGYARORSZÁGI LÁTOGATÁSÁNAK RÉSZLETES PROGRAMJA
- A MAGYAR PÜSPÖKI KAR NYILATKOZATA A HITOKTATÁSRÓL, AZ EGYHÁZI ISKOLÁKRÓL ÉS EGYHÁZI INGATLANOKRÓL
- A BERLINI KATOLIKUS NAPOKRÓL
- PÁRTHÁBORÚ AZ ISKOLAI HITOKTATÁS ELLEN
- A CARITAS INTERNATIONALIS 40 ÉVE
- KORONÁS MAGYAR CÍMERÜNK
- LÁTOGATÓBAN A NORVÉGIAI MAGYAR LELKÉSZNÉL
- MAGYAR CSERKÉSZEK A SZENT-ATYÁNÁL
- KÖZÉPKORI ZARÁNDOKLATOK AACHENBE
- A BUDAPESTI SZT. ISTVÁN BAZILIKA ÚJ HARANGJA

Igaz, hogy nemzetközi utazások, az hogy fiatal emberek meglehetősen nagy mennyiségű pénzzel rendelkeznek, s hogy nő a szabadidő, sok kísértésnek adnak táptalajt. De az is igaz, hogy e lehetőségek teszik világlátottá, ismertté meg más országok fiataljainak problémáival, segítik ahhoz, hogy nyelveket tanuljon. A tévé sem csupán arra jó, hogy szennyet csempésszen családi szobák falai közé. Arra is jó, hogy közös problémákat tárjon elénk, hogy az egész világ jelen legyen előttünk, s érezzük, hogy összetartozunk, hogy mindannyiunké a felelősség mindannyiunkért.

Sem a technika, sem a jólét nem rossz önmagában. Semleges valóságterületek, s attól függ, ki tűzi ki először a zászlót. Mi keresztények, vagy azok, akik eleve magukénak vindikálják, s akik nem égre mutató indexszel látják el őket.

A feladat felismeréséhez s megvalósításához a történelemben működő Isten segítségére van szükségünk. A Szentlélekére, akiről azt énekeli, hogy „megújítja a föld színét”.

Ha a lélek nem sodorta volna ki elemi erejével az apostolokat pünkösd előtti bezárkózásuk szűk köréből, talán tiszteletreméltó halászként haltak volna meg imádsággal ajkukon. S a krisztusi feladat csődöt mondott volna. Így azonban bármennyire is ellanyhulunk, mindig akad valaki, mint nemrég XXIII. János pápa, akin keresztül a lélek vihart kavart s ráirányítja figyelmünket a világban elének tornyosuló feladatokra. Lelkiismeretvizsgálat kérdése, mennyire adjuk oda magunkat keresztények a világ átformálásának, mennyire kereszteljük meg azt a gyermeket, akinek szülését rajztáblák, orvosi műszerek, lyukkártyák és számítógépek segítik elő. Mennyire veszünk részt a természet új-játeremtésében a teremtés nyolcadik napján — ahogy egy találó könyvcím kifejezte. Éspedig mint keresztények. Mert ez a fontos, hogy e feladatban ne „profán” tevékenységet lássunk, hanem a megváltás négyes feladatának egyikét. Liturgiát, istentiszteletet.

A szentségi liturgia megújulását egyszerű férfiak és kiváló mozgalmak segítették elő. A második vatikáni zsinat tetőzte be a fejlődést. De tudatosítottuk-e azt az alapvető liturgikus feladatot, amely a világ átalakításában, technikai új-játeremtésében fejeződik ki, s amelynek alapja az a vágy, amellyel a teremtmények a megváltás után sóvárogznak? Hogy a néma világot megszólaltassuk s istentiszteletre hangoljuk?

Világos, hogy míg a tudat nem válik közkinccsé, a megkeresztelték nagyobb hányada azt hiszi, hogy templomi istentisztelettel elegendő tett vállalása követelményeinek, s minden más, a napi munka „profán” feladat, amelynek legfeljebb bérszalaghoz, szakszervezethez és kollektív szerződéshez van köze, de nem Istenhez.

Ezért van az, hogy míg egyfelől liturgikus megújulásunk egyre lendületesebb formában folyik, a világ zavartalanul távolodik tovább a színváltás hegyétől és lényegétől. A keresztényeknek tehát kovásszá kell válniuk, belemerülniük a világba, azonosítani magukat vele, a magukénak vallani szerelmes gondolat, féltő felelősséggel. Igent mondani lángoló lélekkel mindarra, amit technikánk nagyszerű vívmányaként ismerhetünk fel. Vele jutunk olyan lehetőségek birtokába, amelyek segítségével hathatósan küzdhetünk a bűn következményei, betegség, nyomor, éhség ellen. Mászóval a megváltás művének eszköze az így felfogott technika.

Másfelől az alakuló, emelkedő jólét, a javakat adó Isten dicséretére kell, hogy hangoljon bennünket. Valamikor keserű szívvel átkokat és sillabuszokat szórtunk a világ fejére. Ma ott tartunk, hogy motoron ülő apácákkal, gitáros papokkal demonstráljuk, hogy kovász akarunk lenni. Persze ne hallgassuk el: az ilyen úttörőknek nem könnyű akadályokat kell leküzdeniük az Egyházon belül is. Legyen modern teológus-toll a kezükben, vagy éppen dzsessztrombita. Csak aki elől megy, s tudja az utat az Atyához, az lehet „Anführer des Lebens”, az Élet Vezére, mint Krisztus.

Amikor nem az lesz a jelszó többé: el a változó világtól, mert itt minden hiúságok hiúsága, hanem: a változás nyilatkozzék meg a siető időben, vagy az évszakonként változó divatban az útonlevés tényét tudatosítsa a változatlan örök Isten felé.

Éppen ez a változás tölt el bennünket a közeledő új Jeruzsálem megpillantásának örömeivel, s figyelmeztet felelősségünkre. S a színes jóléti világ: a bagatell kis plasztik fogkefe, vagy egy ízletesen becsomagolt élelmiszer a csillogóan káprázatos szupermarket pultjain a színváltás jegyében az Isten végtelen fantáziájának elének szórt csillámává, szeretetének újabb jelvé, jóságának nyomjelző szentjánosbogárkájává alakul.

Sok még bennünk a gyanakvás, a féltelenség. Sok még a riadt tartózkodás, mert egy Istentől eltávolodott világ jegyét hordja ez a modern fejlődés. De kezdünk többet érteni, merészebben igent mondani, s kovászként alakítani ezt a világot. Alapvető jóhír, hogy a halál vásári kirakata mögött, égneknyúló rakéták és földalatti silókban tárolt atombombák mögött egy diadalmas, legyőzhetetlen valóság húzódik: az örök isteni élet!

Schermann Rudolf

JUBILEUM

45 éve jelenik meg az ÚJ EMBER című katolikus hetilap. Mostani ünnepi száma az 1945. augusztus 9-i (I. évfolyam 1. szám) címlapjával látott napvilágot és az „akkori” lapból néhány rendkívül érdekes cikket, közleményt olvashatunk. Szeretettel köszöntjük a jubiláló ÚJ EMBER-t és szerkesztői gárdáját, Isten áldását kérve további munkájukra.

Vasárnapi gondolatok

A 24. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(szeptember 16)

„A mennyek országa hasonlít egy királyemberhez, aki számadást akart tartani szolgálóival.” (Mt 18,23)

Jézus a példabeszédeken keresztül is mindig újra hangsúlyozza, szinte szívinke vési: a legfontosabb dolog a földön az Isten és az Ő országa, annak elnyerése. Ehhez akar különböző utakat, lehetőségeket nyitni — kinek-kinek adottságai szerint. Az utak közül választani azonban a mi dolgunk. Helyettünk nem teszi meg senki.

Királyemberhez hasonlítja az isteni Atyát — minden hatalommal a kezében: börtönbe, rabságra vethet, vagy irgalmazhat. A börtönre vetést megérdemeljük. Az irgalmat ki kell érdemelniünk...

Tetteinkről számot kell adni egyszer. Senki ne gondolja, hogy bűneit, rosszságait, ravaszkodásait senki sem veszi észre. Nemcsak az emberek veszik észre, akiket ilyenkor megbántunk — Isten „észrevette” elkövetésük előtt, még amikor nem is gondoltunk egy-egy ilyen tettünkre...

A 25. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(szeptember 23)

„Kiment (a szőlősgazda a piactérre) kilenc óra tájban és látta, hogy mások is munka nélkül ácsorognak.” (Mt 20,3)

Mindig újra megcsillantja Jézus az Atya „munkamódját”, mondhatnánk: felénk való „viselkedését”. Eszerint Isten nem ül tétlenül aranyos-ékes trónján, hanem mint a gazdaember, „utánunk jár”, amíg meg nem talál. Sokan „futnak” előle, nehogy „véletlenül megtalálja” őket...

Isten nem bízza a véletlenre, kit talál ott. Esetleg akkor megy, valaki(k) után, amikor azok biztosan ott vannak. Meghívása isteni céltudatossággal történik. Akkor is, ha ez bennünket meglep.

„Látta” a foglalkoztatásra várókat, mert „körülnézett” és „kereste” őket. Nem pedig, mert beléjük botlott és bosszankodott a tétlenül várakozók magatartásán. A várakozók megteremtették — vagy a gondviselő Isten számunkra — az előfeltételeket, hogy Isten szőlőjében munkálkodhassanak. — És mi...?

A 26. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(szeptember 30)

Egy ember így szólt... második fiához: „Menj ki ma dolgozni a szőlőmbe”. „Nem megyek” felelte, később azonban megbánta és kiment. (Mt 21,30)

Az „egy ember”, maga az Isten. Hozzánk szóló meghívása, esetenként igen kellemetlen hatást válthat ki bennünk: felborítja szépen kidolgozott terveinket. (Folytatás a 2. oldalon)

Katolikus napok Berlinben

(Befejező rész)

Egyik kerekasztalbeszélgetés témaként „A hit megvallása a mai világban” címet választották, amelyen rendkívül sok fiatal hallgató vett részt, legalább ötszázan. A téma rendkívül kényes: saját hitéről idegenek előtt nehéz öszinte vallomást tenni — bárki is vállalkozzék ilyen feladatra. Belső motívumok, érzések nyilvánítása érzékenység hatását keltheti; az érzelem síkján leírt hitbeli fejlődés pedig esetleg lélek-nélküli embert mutathat. Nem is szokták az emberek hitüket ismeretlenek előtt megvallani, legfeljebb meghitt, kis körben, ahol még lehetséges az ilyen hitet megvalló számára legalább a „szemkontaktus” felvétele. Itt ez nem volt lehetséges: többszáz embernél ilyen kontaktus felvétele szinte lehetetlen. A hangszóróval szükségképpen erősített szavak is emelték a személytelenség hatásosokkentő tényét. A résztvevők mérsékelt tapsal reagáltak a tíz perces vallomásokra, s ez mutatta, mily kevésbé érte el lelküket a hitbeli fejlődés, küzdelem, az áldozathozatal, s a többi kapcsolatos probléma felmutatása.

A vallomás tevők között találtunk tanárt Kelet-Németországból, rendőrkapitányt, vállalat-tulajdonos asszonyt, aki családját is ellátta a cégvezetés problémái és feladatai mellett, tartományi képviselőt, egyetemi tanárt és így tovább. Jellemző a németek ügyes szervezőképességére, hogy minden tíz széksorra esett egy-egy fiatal, aki papírral és ceruzákkal felfegyverkezve cirkált a székek mellett, figyelve, ki óhajt kérdezni valamit — amit aztán papírra vetettek. A „cirkáló” fiatal magához vette a cédulákat, a pódiumhoz sietett, s „a közönség ügyvivője” — így hangzott a hivatalos megnevezés — asztalára tette

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

Úgy érezzük, van okunk — és jogunk — haragudni, legalábbis méltatlankodni emiatt... Isten hívásának és kegyelmének visszautasítása — jobb esetben — bánatra indíthat bennünket. A bánat fontos tényező lehet életünkben, de Isten előtt is. Megnyitja a zárt kapukat.

Bepótolni Isten előtti mulasztásunkat nem szégyen. Előtte — ha késlekedésünkkel Isten népének nem okoztunk kárt — nem késünk el. Erre is gondolkunk — időben...

A 27. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA (október 7)

Jézus így szól a papi fejedelmekhez...: „Egy gazdaember szólott ültetett, bekerítette sövényvel, belül taposógödrt és őrtornyot épített.” (Mt 21,33)

Ismét az Atyáról szól Jézus, Őt példázza a „gazdaemberrel”. A felsorolt tevékenységek, előfeltételek a pontosan meghatározott munkához, amelyet Isten el akar végezni, illetve végeztetni velünk. A feladatkör világos: dolgozni és termést hozni Isten számára és javára...

A felsorolás részletességéből kiderül, milyen komolyan veszi Isten a velünk való foglalkozást. Ha a mi válaszunk csak félig ilyen komoly lenne...

Nemcsak a körültekintő előkészületre, az itt munkálkodás felelősségére is rámutat Jézus: ha az „isteni vállalkozás” csődbe jut, felelősséggel tartozunk érte. Akkor is, ha nem vállaljuk...!

Fejős Ottó

a kérdéseket, aki később feltette nyilvánosan annak, akinek szóltak. Ez bizonyos dinamikát vitt a dologba, ami felszabadító hatott.

Ezzel ellentétben a kiállítási terület közepén fekvő mesterséges tó színpadán egy fiatal csoport által énekelt hívó tanúságtétel a jelenlévő fiatalok körében lelkes tapsal jutalmazott sikerre talált. Legalábbis pillanatnyilag. Ki tudja lemélni, hol kapnak a fiatalok és mennyien hitbeli indítást, vagy hogy valamely tanúságtétel milyen gondolata fogamzott meg az idők folyamán, s hoz majd „gyümölcsöt a hit fáján”...

Érdekességként hatott egy katolikus újságíró véleménye. Meglátása szerint az egyház visszahúzódott a nyilvánosságtól és elől — ritkán nyilvánít véleményt, állásfoglalást. Akkor is úgy, hogy lehetőleg ne bántson senkit. (A magam számára hozzátennem a kérdést: mekkora szerepet játszik a(z) öncenzúrázó) félelem: az egyház ne legyen támadható állásfoglalása miatt?)

Az újságíró általános helyzetéről — ezzel Magyarországon is kell (majd?) számolni — elmondta: elmúlt az eszméért való kiállítás ideje, kizárólag üzleti vállalkozássá váltak-változtak a kommunikációs „vállalatok”.

Ilyen légkörben nehéz a kereszténységet valósítani — mennyit lefarag a konkurrenciaharc, a szerkesztő, az intrikák, s nem utolsósorban egyesek karrier-törekvése.

Kiemelésként hadd említsem meg annak a vállalatvezetőnek tanúságtételét, aki elmondta, hogyan igyekszik a katolikus szociális tanítást a munkavállalók érdekében figyelembe venni és megvalósítani. Néha a munkaközösség érdekével, vagy a vállalat kívánalmival szemben. Mert ilyen helyzet is adódik.

Egy csarnokkal odébb a keresztény szakszervezet kiküldötte azt fejtegette, hogy a munkaadók nem valósítják meg az egyház szociális tanításainak tételeit, kényszeríteni kell őket a munkavállalók érdekében... Kontraszt az előbbi képpel szemben. Noha úgy érzem, a fent ábrázolt keresztény munkaadó inkább ritkaság...

A (volt) vasfüggöny mögötti országok egyházi képviselői érdekes képet festettek egyházunk helyzetéről. Néhány kiragadott meglátás jellemzőként:

Csehországban: az egyház igyekezett az értékeket c s e n d b e n megőrizni és továbbadni a következő generációnak.

Jugoszláviában: minden a változások folyékonyágában úszik. Most a keresztényeknek a mélyből kell felhozni az értékeket; megvalósításukba bevonni az ország(rész) többi nemzetiségét.

Ukrajnában: a „lelkek-lelkiség Csernobil-ja” fertőzött az elmúlt évtizedek alatt. Az azért felelősek „tisztogatják mellényüket”. Majdnem semmi sem maradt meg az egyházból, veszett a lelkiség, szellemiség, nemcsak a templomok. Mivel kezdjék a megújítást a „minden fontos” közül?

Nem akarom kihagyni a magyar vonatkozásokat sem: A magyar egyházat és a Magyar Katolikus Püspöki Kart Mayer Mihály pécsi megyéspüspök képviselte. Főpapi szentmisét mondott a berlini magyar egyházközség tagjai számára. Koncelebrált vele a németországi magyar főlelkész. A szentmise után a püspök elbeszélgetett a közösség tagjaival kedves vendéglátás keretében.

Pártháború az iskolai hitoktatás ellen

Váratlan és részben nemtelen támadások célpontjává lett az iskolai hitoktatás két parlamenti párt, a Szabad Demokrata Szövetség és a FIDESZ részéről. Ennek kapcsán Paskai bíboros, esztergomi érsek körlevelet intézett híveihez, amelyet július 15-én olvastak fel a templomokban. A körlevélben sajnálkozását fejezi ki az iskolai hitoktatás körüli vita miatt, amely sokakat félrevezethet és megteveszthet. Minden ilyen kísérlettel szemben a bíboros hangsúlyozza, hogy az iskolai hitoktatás változatlanul fennáll és felhívja a szülőket, írassák be gyermekeiket hitoktatásra. „Hangsúlyoznom kell — írja Paskai prímás — hogy a szülők alapvető kötelességei közé tartozik a gyermekeik vallási neveléséről való gondoskodás, amelyhez hozzátartozik a hitoktatás is. Amikor gyermekeiket megkeresztelték, vállalták ennek a kötelezettségnek teljesítését”.

Gyulay Endre szeged-csanádi püspök egy interjú keretében rámutatott arra, hogy amit most egyesek javasolnak, kevesebb szabadságot jelentene az egyháznak, mint amit a kommunista rendszer megengedett. Nem fogadható el, hogy a hitoktatókat kirekesszék a tanterületből. Akik szabadságot követelnek sajátmaguk számára, azt a demokrácia értelmében meg kell adniuk másoknak is.

Állást foglalt a vita kérdésében a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége is. Nyilatkozatuk érthetetlennek tartja a két párt részéről megindított támadást az iskolai hitoktatás ellen, hiszen ezek a pártok a választások előtt hivatalosan ígérték az egyházak és vallási közösségek jogainak teljes visszaállítását. A nyilatkozat burkolt vallásellenes kampányról beszél, amelybe még a Magyar Televízió és Rádió is bekapcsolódott, amennyiben egyoldalúan, sőt helyenként cinikusan tájékoztatta a közvéleményt. A továbbiakban rámutat a Vatikánnal kötött megállapodásnak a hitoktatásra vonatkozó pontjaira, hangsúlyozva, hogy az abban foglalt megakadályozása nemzetközi megegyezést sért és nincs összhangban az ENSZ Emberi Jogok Nyilatkozatával és ennek európai értelmezésével a gyermek és a szülők jogairól. „Az SZDSZ és a FIDESZ hitoktatásellenes, a vallás közéleti és kulturális szerepét lebecsülő, diszkrimináló állásfoglalása ugyanazokból az ideológiai gyökerekből táplálkozik, amelyekből kiindult a sztalinista-ateista egyház- és vallásellenesség. Ennek az ideológiának volt alapelve és gyakorlati kiindulópont-

Antall József magyar miniszterelnököt nagy szeretettel fogadták különböző fórumokon. A Kelet- és Észak-Európai pavillonban bemutattak egy magyar filmet és fórumbeszélgetés formájában tettek fel kérdéseket a film rendezőinek. Ugyanebben a pavillonban a Kastli Magyar Gimnázium táncegyüttese mutatott be magyar táncokat. Sajnálatos, hogy a rendezők a — felszabadult — magyar egyház számára nem nyújtottak kiállítási lehetőséget. Egy — alig található — kicsi helyen csak az emigrációs egyház önabrázolására biztosítottak, amelynek képviselőjére egy tudományos intézetet kértek fel, nem is egyházi vezetőséget. Reméljük ezt a jövőben megfelelőbb módon fogják megoldani.

Szombaton délután a „Brandenburgi Kapu” előtt rendeztek ünnepséget, ahol a német állam elnökével, Richard von Weizsäcker-rel az élen, Kohl kancellár

ja: a vallás és a hit magánügy. Ennek az alapelveknek a következménye volt a Vatikánnal való kapcsolat megszakítása, továbbá a vallás és a hit, mint kultúrateremtő erő- és kultúrértékek elnyomása, a társadalmi élet perifériájára szorítása hatalmi eszközökkel... Nem tételezzük fel, hogy az említett pártok ugyanezt akarják, de a sztalinista kultúrpolitika „eredményeit” és hatásait lehetetlen elfelejtenünk és nem észrevennünk a mai jelenségekben.

Végül megemlíti a Nyilatkozat, hogy „a hitoktatásnak még a kommunista rezsim adta lehetőségeknél is szűkebb térre történő visszaszorítása belpolitikai feszültségeket okozhat. Mindez — főleg a politikai világban nem járatos egyszerűbb emberek szemében — nem kívánatos asszociációkkal járhat. Nem kell hozzá jöttehesség, úgy véljük, mindez sokak előtt keresztényellenesnek tűnik s könnyen felszíthatja a kialudni látszó antiszemizmus parazsát. Ezért a felelősséget az említett pártoknak kell vállalniuk” — olvasható a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének nyilatkozatában.

(— —)

EGY MONDATBAN

☉ Mindszenty bíboros-hercegprímás, volt esztergomi érsek földi maradványai Máricellből előreláthatólag 1991 májusában kerülnek végső nyughelyükre, az esztergomi bazilika kriptájába.

☉ A norvég Nobel-békedíj bizottság javaslatára T ö k é s L á s z l ó erdélyi református püspököt Nobel-békedíjra jelölték. (M.K.)

☉ Friedrich Wetter, München-Freisingeri bíboros-érsek, és Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatásügyi miniszter közötti megállapodás értelmében a bajor katolikus egyház ösztöndíjakat biztosít magyar jelentkezők számára az Eichstätt-i katolikus egyetemen.

☉ Az újjáéledő Csornai Premontrei Kanonokrend dr. Horváth Loránt Ödön választotta meg prépost-prelátusnak, aki a rendi gyakorlatnak megfelelően az „apát” címet fogja viselni.

☉ A csehszlovák nemzetgyűlés elnöksége, május 1-én, Dubcek elnökletével elvetette az egyházi javak visszaadására vonatkozó javaslatot, jóllehet a parlamenti választások előtt az elnökség úgy nyilatkozott, hogy a javak visszaadása csak formalitás kérdése.

és számos más előkelőség mondott nagy figyelmet keltő beszédet a kereszténység fontosságáról, a népek felszabadulásáról, s arról, hogy az egyház mindig szót emelt az emberi jogok mellett és — szerény lehetőségeinek megfelelően a kommunista államrend terroruralma alatt is — a fenti jogok elvétele ellen.

Vasárnap zárult az ünnepségsorozat, a Sportstadion arénájában, főpapi szentmise keretében. A jelenlévők számára ismét nagy élményt jelentett: a kereszténység nem halott. S ha ritkultak is a modern kor ésbontó iramában a katolikus megnyilvánulások, csendben munkálkodik a keresztény ember, a krisztusi szellem. Nem szólva — de nem feledve — a kegyelem hatásáról. A gyakorta haldoklónak mondott krisztusi mozgalom él és egyes alkalmakkor megmutatja magát. Következő alkalommal szeretnék Magyarországon résztvenni „Katolikus Napok”-on...
Fejős Ottó

A pápa magyarországi látogatása

KIVONAT A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR SAJTÓNYILATKOZATÁBÓL

A Szent István jubileumi esztendő legkiemelkedőbb ünnepségén, 1988 augusztus 20-án a budapesti Szent István bazilika előtt végzett szentmisén jelentette be Paskai László bíboros, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Kar nevében augusztus 15-én kelt levelében lelkipásztori látogatásra hívta meg Magyarországra II. János Pál pápát. Néhány nappal később a kormány részéről is hasonló meghívás történt. A Szentatya szóbeli ígérete után levélben is megerősítette, hogy elfogadja a meghívást.

Időközben fölgyorsultak a társadalmi és politikai változások. Az Apostoli Szent-szék és Magyarország között megindultak a tárgyalások a diplomáciai kapcsolatok újrafelvételéről. Azóta a Szent-szék érdekeit Magyarországon Angelo Acerbi apostoli nuncius képviseli.

A LÁTOGATÁS CÉLJA ÉS JELMONDATA

A látogatás célja a hitélet megerősítése, elsősorban azokon a pontokon, ahol a magyar egyház nehézségekkel, hiányokkal vagy hibákkal küzd, az egyházi élet felélénkítése és elmélyítése, az egyházi intézmények és szervezetek működésének és hatékonyságának javítása, a katolikusok és a testvér egyházak között levő kapcsolat erősítése az ökuméné szellemének elmélyítésével, és mindezen keresztül annak előmozdítása, hogy a magyar katolikus egyház benső életében megerősödve megtalálja megfelelő helyét a társadalmi életben.

Ennek megfelelően választottuk a pápai látogatás jelmondatát is: Életünk Krisztus. Az egyház jövője attól a belső megújulástól függ, amelyben az evangéliumi tanítás és a keresztyén erkölcsök révén közelebb kerülünk Krisztushoz és az ő egyházához. Ez határozza meg a pápa látogatását előkészítő hitéleti és lelkipásztori tevékenységét. Fel kell mérni a katolikus egyház jelen helyzetét, hogy megoldásokat találjunk gondjainkra, különösen az ifjúság, a családok, az öregek és betegek, a papok és szerzetesek, a szervezetek és mozgalmak problémáira. Ennek a megújulásnak az elindítója lehet az előkészület, majd megerősítője maga a pápai látogatás. A jelmondat ökumenikus jellegű, hiszen ezt minden keresztyén egyház a magáénak tarthatja.

A jelmondat kiválasztásában a Püspöki Kart az is vezette, hogy azt semmilyen értelemben ne lehessen politikai tartalommal megtölteni vagy ilyen célokra is felhasználni, hiszen ez sem a meghívás idején, sem most nem válna az egyház javára. A látogatás elsősorban hitéleti és lelkipásztori esemény.

A LÁTOGATÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

A Magyar Püspöki Kar 1988. december 13-án tartott ülésén öttagú bizottságot nevezett ki a látogatás előkészítésére. A bizottságot dr. Paskai László bíboros, prímás vezeti. A kialakult munkamegosztásban Seregély István érsek lett a lelki előkészítés és a szertartások szervezésének felelőse, Gyulay Endre püspök vállalta a rendezéshez szükséges világi munkatársak összegyűjtését és felkészítését, Keresztes Szilárd püspök pedig a program megtervezésére és a látogatás szervezésére kapott megbízást.

A Minisztertanács létrehozta azt a kormánybizottságot, amelynek feladata a pápa látogatásával összefüggő kormányzati teendők ellátása. A minisztériumok

képviselői kifejezték, hogy minden szükséges segítséget meg akarnak adni a látogatás rendezéséhez.

A korábbi javaslatokkal szemben megváltozott a látogatás időpontjának terve is: azt javasoltuk, hogy a látogatásra az 1991. augusztus 20-át, Szent István király ünnepét megelőző napokban kerüljön sor, és az ünnepnapon legyen annak befejezése.

A PÁPAI LÁTOGATÁS IDŐPONTJA ÉS ESEMÉNYEI

Keresztes Szilárd püspök április 6-án Rómában bemutatta a tervezetet Mons. Giovanni Battista Re érsek, államtitkár-helyettesnek és P. Roberto Tucci jezsuita atyának, a pápai utazások szervezési és biztonsági felelősének. Az államtitkár-helyettes közölte, hogy a látogatás tervét megbeszélték a Szentatyával, és a javasolt időpontot alkalmasnak tartják annak megrendezésére.

Ennek alapján II. János Pál pápa jövő évben négy és fél napos látogatásra érkezik hazánkba. A látogatás 1991. augusztus 16-tól 20-ig tart, és Szent István király ünnepén, augusztus 20-án, kedden délelőtt a hagyományos Szent Jobb körmenettel és a Hősök terén végzett ünnepi szentmisével ér véget.

Számítunk arra, hogy a pápa augusztus 16-án, pénteken érkezik Budapestre, ahonnan Esztergomba utazik. Az esztergomi Bazilikában találkozik a pápa a papokkal és szerzetesekkel, valamint Esztergom város népével, majd a Püspöki Karral lesz rövid megbeszélés és közös vacsora a primási palotában. Szombaton, augusztus 17-én a pécsi repülőtéren misézik a pápa, 18-án, vasárnap Mária-pócson lesz görög katolikus szentmise. Vasárnap délután Debrecenben a református nagytemplomban lesz ökumenikus istentisztelet és találkozás a testvér egyházakkal. Hétfőn, augusztus 19-én délelőtt Szombathelyen, végül augusztus 20-án, Budapesten a Hősök terén lesz ünnepélyes pápai szentmise.

A LÁTOGATÁS ANYAGI FEDEZETE

A Püspöki Kar közérdekű kötelezettségvállalást hozott létre a pápai látogatás költségeinek fedezésére. Ehhez bármely hazai vagy külföldi természetes vagy jogi személy hozzájárulhat pénzádománnyal, dologi segítséggel vagy tevékenységgel. Befizetési lapokat, amelyek egyben az adóalap csökkentésének igazolására is szolgálnak, a templomokban és a lelkesítő irodákban lehet kapni. Ezúton is kérünk mindenkit, intézményeket és vállalatokat is, hogy adományaikkal segítsék a látogatás sikerét.

A kormánybizottság ülésein ígéretet kaptunk arra, hogy mindaz a szolgáltatás, ami a közlekedés, biztonság, egészségügyi szolgálat területén szükséges a pápai látogatáshoz, térítésmentes lesz a minisztériumok részéről. Vannak olyan feladatok, településfejlesztési munkák, műemlékvédelem, hírközlési hálózatfejlesztés, amelyek csak az állami költségvetésből oldhatók meg.

Külföldi segítségre is számítunk, elsősorban a környező országok püspöki kardinálisainak és a külföldön élő magyaroknak a támogatására. Bízunk benne, hogy ez a látogatás igen fontos állomása lesz a világ különböző részein élő magyarok találkozásának.

A legnagyobb feladat a lelki előkészítés. Folytatni és mélyíteni kell azt a mun-

A hitoktatásról, katolikus iskolákról és egyházi ingatlanokról

— A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR NYILATKOZATA —

A katolikus egyház küldetése egyetemes, minden kor minden emberéhez szól, bármilyen társadalomban is él. Krisztusi küldetésünket, annak változatlan mondanivalóját, mindig megújult módon kell hirdetni, hogy így választhassunk a változó korok változó, időszerű kérdéseire. Szavunk nem az egyes kormányzatokhoz, vagy pártokhoz szól. A püspöki kar és a papság felelőssége tudatában kíván véleményt nyilvánítani az egész társadalmat érintő kérdésekben és így alkotó részévé válni nemzetünk életének. Iránymutatásunkkal segítjük híveinket, hogy eligazodhassanak a mai változások között, a társadalom egészének pedig felkínáljuk a keresztyénység örök értékeit. Világi híveinket pedig ismételtlen arra kérjük, hogy tevékenyen kapcsolódjanak bele a politikai életbe és ott képviseljék az Evangéliumot.

Úgy látjuk, hogy a mostani történelmi órákban nemzetünk és egyházunk élete során először, elméletben és gyakorlatban egyaránt, megvalósítható az állam és egyház szétválasztása is. Így egyházunk minden külső gyámoktól függetlenül teljesítheti küldetését. Tevékenységben azonban szüksége van nemcsak a törvényekben biztosított szabadságra, hanem megfelelő anyagi biztonságra is. Így tudja nemzetünket a legmegfelelőbb módon szolgálni.

Krisztus egyházának küldetéséből fakad, hogy az üdvösség jó hírét minden emberhez eljuttassa. Egyházunk a templomon kívül is igényt tart arra, hogy a társadalmi élet minden területén: sajtóban, rádióban, iskolában az Evangéliumot hirdesse. Tehesse ezt szabadon, anélkül, hogy az egyházon kívülállók lelkiismeretükben kényszeríteni kívánják. Különös figyelmet kíván fordítani az eljövendő felnőtt nemzedék, a mai fiatalok nevelésére. Ennek érdekében ragaszkodik az iskolai hitoktatás jelentőségéhez, nem adva fel a templomi hitoktatásnak az elmúlt évek során kialakult gyakorlatát sem. Meggyőződésünk, hogy a tanításból megújult élet, a megújult életből pedig önzetlen, egyházukat és hazájukat szerető és szolgáló emberek formálódnak, akik felelősséggel alakítják a jövőt.

Kérjük híveinket, tegyenek eleget a keresztyénül vállalt ígéretüknek és tartásuk lelkiismereti köteleességüknek, hogy gondoskodnak gyermekeik hitoktatásáról. Kérjük továbbá a kormányt és minden felelős politikust, segítsék a hitoktatás munkáját az ország javára. Tudatában vagyunk annak, hogy a hitoktatás feladatának — egyelőre legalábbis — nem tudunk maradéktalanul eleget tenni. Egyházunk minden tagjának részt kell vállalnia a hit átadásának közös felelősségéből és feladatából, és — amennyiben módjában áll — tevékenyen is részt kell vállalnia abban.

Katolikus egyházunk igényt tart arra

kát, amely a magyar egyház belső újjászületését és az egyházi intézmények megerősítését szolgálja. Biztató jel a keresztyénység iránt érzékelhetően megnövekedett érdeklődés, a hitoktatás szabadsága, az ifjúsággal és az iskolákkal egyre szélesedő kapcsolatok rendszere, az igényesebb lelki életre és az önzetlen szeretetre való igény erősödése, az egyesületek és mozgalmak meginduló működése és a szerzetesrendek újjászerveződése.

is, hogy erejéhez és lehetőségeihez képest újjászervezze korábbi nagymúltú szerzetesi iskoláit és a többi katolikus iskolát. Azzal az igénnyel fordulunk a kormányhoz, hogy ezeknek, az egész nemzet számára közhasznú intézményeknek a létesítéséhez, az egyház az állami vagyontól kapja meg a szükséges fedezetet. A katolikus egyház, sem intézményeinek fenntartásához, sem újak létesítéséhez nem rendelkezik saját vagyonnal, mivel az államosítás az egyházat mindennemű anyagi alapjától megfosztotta. Az épületingatlanok visszaszolgáltatása az igazságosság visszaállításának jele, és az egyház-állam szétválasztásának reális bizonyítéka. Enélkül hosszú távon nem várható az egyháztól, hogy a közjó, a nemzet szolgálatára bármit is tegyen, hiszen az anyagi hiánya egyúttal szabadságát is veszélyezteti a mindenkori államhatalom kiszolgáltatottjává teszi. Ezért ragaszkodunk az ingatlanok fokozatos visszaszolgáltatásához — az ország gazdasági erejének szem előtt tartásával — vagy pedig a megfelelő kártérítéssel.

A püspöki kar nyilatkozatával azért fordul az ország felelős vezetőihez, híveihez, és az egész magyar közvéleményhez, mert törvényes biztosítékot akar kapni arra, hogy semmilyen téren ne ismétlődjenek meg az egyházellenes demagógiával párosult jogellenes intézkedések.

Kérjük katolikus híveinket, magyar honfitársainkat, hogy a múlttal való kiengesztelődés, egymás kölcsönös tisztelete és a jövőért érzett felelősség tudatában, mindent tegyünk meg annak érdekében, hogy emberhez méltó, mindenkinek otthont, biztonságot és szabadságot nyújtsunk, új magyar társadalom épülhessen fel. Ehhez kérjük Isten áldását egyházunkra és népünkre.

1990. augusztus 20-án.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar

Ki igen sokféle akar lenni, alig lehet tökéletes egyféle.
Széchenyi István

A SZENTATYA A LENGYEL-MAGYAR TÖRTÉNELMI BARÁTSÁGRÓL

II. János Pál pápa lengyel honfitársai számára tartott ún. „Jasna-Gora”-i előadássorozatában, július 20-án, Magyarország felé fordult. „Ma Szent István ősi királysága felé fordulunk és hála adunk az egymáshoz (lengyelekhez) fűző történelmi kötelékekért, amelyekről közös szentek és boldogok nevei tanúskodnak, mint Kinga, Szalomé, Jolánta és Hedvig” (Lengyel nevén Jadwiga). A pápa ezután Boldog Hedvignek, Nagy Lajos leányának életéről és tiszteletéről szólt, akinek a krakkói Wavel székesegyházban lévő sírjához magyarok és lengyelek ma is zarándokolnak. Magyarok és lengyelek erről a helyről közös történelmi múltjuk felé tekintenek, ebben a pillanatban az 1956-os esztendő közös emlékét őrzik.” Fáradságos út vezetett ahhoz — mondta a pápa — hogy a magyar nemzet megteremtse szuverén létét... Ennek a nemzetnek joga van ahhoz is, hogy hozzájáruljon a vén Európa jövőjének újra alkotásához”. Beszédét a Szentatya Mária-hoz, mint a Magyarok Nagyasszonyához és a Jasna-Gora-i Szűzhöz intézett fohással zárta, arra kérve: „Szítsa fel a két nemzet gyermekeiben a türelmes küzdelem készségét a béke és szabadság megőrzésére”. (V. R.)

GYERMEKEKNEK

Testvérkéim, valamikor egyszer beszélgettünk már a példabeszédekről, emlékeztek? Ha Jézus valamit jobban megakart értetni az emberekkel, elmondott nekik egy történetet. Szeptember 30-án, a 26. évközi vasárnapon (olyan vasárnapok ezek, melyek nem tartoznak semmilyen nagyobb ünnephez sem) Mátétól egy ilyen történetet hallunk Jézus szájából.

A történet két testvérről szól. Figyeljétek csak nagyon, hátha az egyikben

vagy a másikban magatokra ismertek!

Volt egy ember és annak volt két fia. (Jézus nem mondta a nevüket, de mi hívjuk őket — mondjuk — Pistinek és Lacinak.). Ez a két fiú teljesen különbözött egymástól. Pisti, ha csak hallotta édesapja kérését, hogy menjen a szőlőbe dolgozni, már bólogatott is: „Hogyne édesapám — igenis, édesapám — természetesen édesapám!” Édesapja megnyugodva elfordult — de elfordult Pisti is és ment — de nem a szőlőbe dolgozni, hanem a maga dolga után: futballozni, sétálni, enni — ami éppen az eszébe jutott. Este aztán megbánta, persze hogy megbánta — de csak nem tudott megjavulni. A maga szórakozása volt a számára a legfontosabb.

Laci egészen másképp tett. Ha édesapja megkérte, hogy ő is menjen dolgozni, Laci azonnal kinyitotta jó nagyra a száját: „Már megint dolgozni menjek? Soha nincs egy pillanatnyi nyugtom apám kívánságaitól! Miért nem erélyesebb Pistivel, miért nem parancsol rá, hogy dolgozzon? Rám várnak a barátaim, megyek futballozni, nem megyek dolgozni!” Fordult és ment játszani. De nem jutott messzire. Egyre lassabban ment és gondolkodott: „Vajjon mit csinál mos édesapám? Kimegy a szőlőbe ő? De hát van neki elég dolga otthon! Azt a buta Pistit nem tudja megváltoztatni, az nem segít neki. . . . Egye kánya, mégis kimegyek a szőlőbe! Az is testmozgás, meg segíték is édesapámnak és nem is szomorítom meg az engedelmességemmel.” Azzal sarkonfordult és ment dolgozni.

Jézus megkérdezte hallgatóit: „Mit gondoltok, melyik teljesítette az apa kívánságát? Az, aki a szájával volt engedelmes, vagy aki a cselekedetével?”

Nagy kedvem lenne megkérni benneteket, írjátok meg nekem, hogy ti mit gondoltok. De mivel szeptember van, iskolaév kezdete, gondolom, jó sok dolgotok van, nem értek rá ilyesmire. Hát inkább én mondom el, mi ennek a példabeszédnek a tanulsága, mit akart nekünk vele üzeni Jézus Urunk.

Azt, hogy engedelmeskedni nem szóval kell — sem édesapának, sem édesanyának, sem a Jóistennek. Hanem meg kell tennünk, amit ők kérnek. De nem

csak egyes dolgokat: nem veszekedni, jól tanulni, elmenni a boltba, — imádkozni, templomba menni, meggyónni — hanem az egész életeteknek olyannak kell lennie, ahogy ők kéri tőletek. Édesapja, édesanyja a mindannyiunkat teremtő Isten akarataiból és helyette nevelnek benneteket. De ha felnőttek lesztek, ők már nem parancsolnak (legfeljebb kérnek!). Akkor is mindig azt meg kell tenni. Az egész életünkkel kell engedelmeskednünk!

Arról nem beszélt Jézus, mi lett Pistivel az élete folyamán — de én nem szerettem volna a bőrben lenni, amikor az élete végén találkozott a mi Urunkkal — ha csak felnőtt korára meg nem jött az esze!

Egyszer, valamikor máskor azt monddta az Úr Jézus: „Nem az megy be a mennyek országába, aki azt mondja: igen-igen, hanem aki megcselekszi Atyám akaratait!”

Mondjunk hát életünkkel igent a Jóistennek Testvérkéim!

Julika néni (Bécsből)

Ö S Z F E L É

Egy-egy sárga levél
Lehullott a fáról,
Búcsúzik már a fecske is
Az eresz aljától.

Az eresz aljától,
Rengő-ringó ágtól,
Tiszaparti nagy fűzestől,
Hervadó határtól.

Búcsúzik, búcsúzik,
Egyszer csak útrakél...
Bús sóhajjal száll utána
Egy-egy hulló levél.

Pósa Lajos (1850–1914)

EGY MONDATBAN

● Paskai bíboros prímás elhelyezte az alapkövét „A jövő templomá”-nak, amely a lerombolt Regnum Marianum templom helyén és utódként épül Budapesten. Az alapköve a római Szent Péter bazilikából való.

● A magyarországi szerzetesrendek képviselői — összesen tizennégyen — Máriacellben találkoztak az osztrák szerzeteselőjárókkal.

● Magyar Keresztény-Zsidó Tanács alakult, amelyet a magyar keresztény egyházak és az izraelita felekezet közösen hívott életre a felekezetek közötti jobb megértés és együttműködés előmoz-

dítására, csatlakozva a Nemzetközi Keresztény-Zsidó Tanácshoz.

● A Szentatya 70. születésnapján száz papot fogadott kihallgatáson az NDK-ból, akik elsősorban utazhattak Rómába.

● Hodászton (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) az új görögkatolikus cigánytemplom keresztjét Keresztes Szilárd hajdúdorogi megyéspüspök és Msgr. Giovanni Cheli érsek, a Vándorlók és Turizmus Pápai Tanácsának elnöke áldotta meg.

● A magyar országgyűlési választásokon hét protestáns lelképásztor került be a Parlamentbe különböző pártok képviselőként.

Látogatóban a norvégiai magyar lelkésznel

„Összetartani őket, mert nagyon szétszóródva élünk s idővel elveszítjük egymást, idővel elkophat a magukra maradt magyarok hite.” Így fogalmazza meg cselekvésének legfőbb célját P. H o r v á t h K á l m á n norvégiai magyar katolikus missziós lelkész újabban Dániában lakik. Norvégiába 56-ban legnagyobb csoportban a magyar emigránsok érkeztek. Fogadásukhoz a rokon-szenv, a szeretet megvolt, az előkészületek azonban hiányoztak. A magyarokkal a norvég hatóságoknak sem különösebb programja, sem távlati terve nem volt. Úgy szólván mindent rögtönözni kellett. A menekültügyi hatóságok és szervek a nagy magyar csoport megérkezését hírére a szétszórta épült városokhoz, nagyobb településközpontokhoz fordultak és kérték, ajánljanak fel lakóhelyet, átmeneti vagy végleges szállást a messziről elüldözött alig ismert nép fiainak. A jószívű, segítőkész norvégok össze is szedték a magyarok leendő házeit, otthonait, csak hogy ezzel meg is szűnt nyomban a magyarok egysége, hiszen az ország legkülönbözőbb részeibe kerültek gyakran úgy, hogy egymás címét sem tudták meg. Kb. 1500 magyar nyert elhelyezést Norvégiában, hozzávetőleg 15 helyen. Rasztovácz atya ennek következtében 15 magyar csoport lelki gondozásáért felelős, jóllehet ez a feladat emberileg szinte megoldhatatlan.

Mintegy hét csoport lakik a magyar lelkésztől 6–700 km-re. Ekkora vonatút hálókocsiban is oda-vissza két éjszakát igényel, s ez még csak az utazáshoz kellett. Az egyes csoportok tagjai viszont külön-külön is igényelnék a beszélgetést, problémáik meghallgatását, a keresztény erkölcsiségnek megfelelő jótanácsot, biztatást, útbaigazítást. A pap tudatában van szerepének jelentőségével, de arra csak évek hosszú sora után nyílik lehetősége, hogy a közösségek tagjait egyenként is számontarthassa.

Növeli a gondokat, hogy a norvégiai városok meglehetősen laza települések, külső környezetük pedig még szétszórta. Az ott lakók a településen belül is óriási távolságokban vannak egymástól, 20–25 kilométerre. Az első időkben könnyített a lelképásztor helyzetén, hogy az ún. menekültházakban 4–5 család lakott együtt. Ezek azonban, amint csak módjuk nyílt rá, saját lakásba, házába költöztek, nem ritkán falura. Most tehát a papnak bele kellett törődnie, hogy annyi feladatot lát el, amennyi erejéből telik, s bízik abban, hívei nélküle is megtalálják, megőrzik katolikus magatartásukat.

A magyarok norvégiai lelképásztor Horváth Kálmán atya négy év késéssel, 1960 őszén érkezett a fjordok birodalmába. Norvégia köztudottan és többségében nem katolikus ország, ami a katolikus vallásgyakorlatot tárgyilag igen megnehezíti. A németeknél ugye mindig akad katolikus közösség, katolikus templom, ahova a magyar hívő betérve ugyanúgy otthonosan érzi magát, mint saját gyülekezetében, csak a nyelv idegen. Norvégiában nagy övezetek találhatók katolikus közösség vagy templom nélkül. Ennek volt olyan következménye is, hogy katolikus magyarok református vagy evangélikus hitre kívántak térni, hogy a helybeliek még inkább befogadják őket. Meg lehet érteni természetesen ezeket a hittestvéreinket is, de egy katolikus papnak nagyobb örömet azért mégis csak az okoz, ha más vallás követői keresik az ő egyházát. A magyar papnak itt Norvégiában szinte

mindenhez kellett értenie. A hatósági kérelmek megfogalmazásától kezdve az egyes nyomtatványok kitöltésén át az egész bonyolult és meglehetősen bürokratikus norvég adminisztrációhoz.

Másik nagy probléma volt a nyelv. A legtöbb ötvenhatos magyar számára a norvég jelentette az első idegen nyelvet, amelyiket illetet volna megtanulnia. A magyar közismerten nehezen tanulja az idegen nyelveket, hát még a norvégot, amelyik még a nyelvrokonságon belül is eléggé idegennek számít. Hat-hét évbe telt, amikor a honfitársak már úgy ahogyan megbarátkoztak a norvégokkal, mint nyelvvel.

A norvégokra, mint befogadókra nincs mit panaszkodnunk. Zárkóztak az igaz, de nem szívtelenek és nem közönyösek. Idegenek iránti elutasítással sem találkozni részükre. Az Oslóban és környékén előre meghirdetett misékre, összejövetelekre jártak eddig a legnagyobb számban. De aztán a nyelv birtokában mindinkább elmaradoztak, az idősök pedig nem mertek a hosszú utazásra vállalkozni. A hit és a szellem él, a pap dolgozik a magyarok összetartásában, utazik, látogat, miséz és szervez emlékesteket, kulturális összejöveteleket. Nem bánkodik, mert hiszen sok még a magyar katolikus hívő körülötte, bár fogyatkoznak és Horváth atya fölött sem szálltak el nyomtalanul az évek. Úton van harminc éve, adja Isten, hogy el ne veszítse a további utakhoz erejét és kedvét. Szüksége van rá a magyaroknak.

Szép Zoltán

ÍTÉLKEZÉS HELYETT KIENGESZTELŐDÉS

A Bécsi Katolikus Akadémián nemrégiben Lukács László piarista atya, az Új Ember hetilap és a Vigília folyóirat főszerkesztője tartott figyelmet keltő előadást arról, hogy Magyarországon a laikusok és papok, de a papok és püspökök között is az egyház hatékonyságát ma is még a kölcsönös bizalmatlanság akadályozza. Ennek oka a kommunista örökség, amelytől az Egyház jelenleg szenved. Egyes papok és püspökök elvesztették hitelüket az egykori rendszerrel való együttműködés következtében. Ma már viszont lehetetlen világosan különböztetni kompromittáltak és nem kompromittáltak között. Sokkal inkább a többé vagy kevésbé rendszerhű papok színes palettájáról lehet beszélni. Ebben a szituációban — fejtegette Lukács atya — fontosabb a kiengesztelődés munkálkodni, mint ítélni. Véleménye szerint az egyház minden nehézség ellenére nagy bizalmat élvez a magyar lakosság körében. Ez különösen a legutóbbi választási hadjárat során mutatkozott meg. „Kereszténynek lenni csaknem divatszó lett”, — mondotta az előadó. Ez a bizalom azonban elveszhet, ha az egyház továbbra is megosztottságtól terhes, és a kiengesztelődés szelleme nem lesz hatékony.

A jelenlegi magyarországi helyzettel kapcsolatban Lukács atya úgy vélte: szükség van egy „nagy zsinati folyamatra”, hogy a közösségi egyház újra felépüljön. A magyar egyházban hiányoznak még a működőképes központi szervek, de a felnőtt, azonos módon felelős laikusok is felbecsülhetetlen értéket jelentenek az élő egyház számára. Hangsúlyozta a piarista atya a tömegtájékoztató jelentőségét is, azzal a konklúzióval, hogy egy plurális társadalomban az egyháznak először meg kellene tanulnia az örömhír közvetítését és a nyilvánosság előtti nyomatékos képviselését. (Kathpress)

Hallgatni, mikor beszélni kell, szint-oly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna.
Széchenyi István

FRANK MIKLÓS:*

A Caritas Internationalis 40 éve

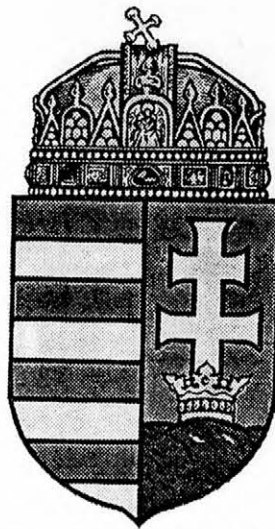
Mindenekelőtt tisztáznunk kell a szervezet elnevezését: Caritas, magyarul szeretetet jelent. Ezt az elnevezést világszerte kizárólag a katolikus egyház szeretetszolgálatának megjelölésére használják. És amikor Caritas-ról, szeretetszolgálatról beszélünk, nem az intézményeket, szervezeteket, egyesületeket értjük elsősorban, hanem a felebaráti szeretetnek azt a megnyilvánulását, amelyet

a hívő keresztények végeznek Krisztus szeretetparancsának megvalósítására a plébániai közösségen belül. Ezt a munkát fogja össze, hangolja egybe egy egyházmegyén belül az egyházmegyei központ és egy országon belül a nemzeti Caritas-szervezet.

A Caritas, mint szervezet, nem régi. Mintegy 100 éve alapította az első Werthman német prelátus. De a Caritas, mint tevékenység az egyház létével áll szoros összefüggésben: az Egyház megszűnének egyház lenni, ha szeretetszolgálat nem mint szervezet, hanem mint tevékenység, megszűnének. A Caritas-szervezetek a század első évtizedeiben egész Európában elterjedtek, úgyhogy 1924-ben az amszterdami Eucharisztikus Kongresszus alkalmával rendezett találkozón elhatározták, hogy a nemzetközi kapcsolatok kiépítésére és szorosabbá fűzésére nemzetközi Caritas-titkárságot hoznak létre. Az alapítók közt volt a magyar szeretetszolgálat intézményeinek képviselője is. A második világháború a szépen fejlődő nemzetközi munkát lehetetlenné tette. — De a háború után újabb kezdeményezések történtek a különböző nemzeti Caritas-szervezetek összefogására. XII. Piusz pápa akkori közvetlen munkatársáé, Msgr. Montinié, a későbbi VI. Pál pápáé az érdem, hogy 1950-ben, a Szentév alkalmából, Rómába tanulmányi hétre összehívta az akkor létező Caritas-szervezeteket. Ennek eredményeként szeptember 15-én megalakult egy koordinációs titkárság, amelynek a feladata volt a Caritas-szervezetek rendelkezésére állni nemzetközi jellegű problémáik megoldásában, ezenkívül a tájékoztatás a Caritas-szervezetek életéről és munkájáról, szükség esetén, a tagszervezetek megbízásából, nemzetközi katasztrófák idején, összehangolni ezek munkáját. E titkárság élére 1950-ben egy fiatal német prelátust, Carlo Bayer-t választották, aki 20 éven keresztül vezette és gyarapította a római központhoz tartozó Caritas szervezetek számát. Ő maga is felkereste az afrikai, ázsiai és latin-amerikai országokat, elősegítette Caritas szervezetek alapítását, közvetítette a segélykéréseket a jómódú országok Caritas-szervezeteinek. Legfontosabb akciója — 1968 és 1970 között a biafrai polgárháború közelképében éhhalálra ítélt iber-nép megmentése volt. A nemzetközi protestáns szeretetszolgálati szervekkel karöltve éjjeli légihidat szervezett az Afrika partjai előtt az egyenlítőn fekvő Sao Tomé portugál szigetről Biafra minden oldalról körülfért lakosságának élelemmel és gyógyszerrel való ellátására.

A Caritas Internationalis időközben 120 ország nemzeti Caritas szerveit fogja össze. Már alig akad a világon ország, az iszlám és a marxista orientációjú országok kivételével, ahol nem működnek Caritas-szervezet. A római központ, amely egy maroknyi alkalmazottal végzi világraszóló feladatát, jelenleg egy svájci világi, Gerhard Meier vezetése alatt áll. A Caritas Internationalis elnöke Angola bíborosa, Do Nascimento érsek. A nemzetközi Caritas volt az első világszerv, mely Fekete-Afrikából származó elnököt választott. A római iroda, mely a Kallisztusz palotában, a Trastevere nevű régi városrészben fekvő vatikáni épületben van elhelyezve, nemcsak a Caritas-szervezetekkel tartja a kapcsolatot, hanem az ENSZ különböző szakirodáival és organizációival, annál is inkább, mert tanácsadó tagja az ENSZ mindazon szerveinek, amelyek a fejlődés elősegítését,

Koronás címerünk

Az államcímert ügyében döntött a magyar országgyűlés. 1990. július 3-án a képviselők közül 258-an (28 ellenszavazat és 35 tartózkodás mellett) a koronás címerre szavaztak. Ünnepi volt a pillanat, az eredmény kihirdetése után az országgyűlés tagjai spontánul, felállva énekeltek el a magyar Himnuszot.

Ezúttal a T. Ház csakugyan a magyar nép döntő többségének óhaját fejezte ki. Emlékeztünk s akik az utóbbi két évben otthon jártak, tapasztalhatták, hogy valami láthatatlan erő munkált: először csak itt-ott, kis papírzászlócskákon, aztán egyre több helyen, már kirakatokban is, gyűléseken, dísz tárgyakon, autók szélvédő ablakain jelent meg a koronás címer. Nem az ún. Kossuth-címer, amely ugyan többször is — legutóbb az 56-os forradalom alatt, mintegy a gyűlölt vörös-csillagos címer ellenében — de népszerű, tartós életű sohasem lett.

Címer-ügyben néhány dologra érdemes talán rámutatni.

Mai címerünk legrégebbi eleme a bizánci hatásra mutató kettőskereszt. Ismerjük már IV. Béla pecsétjéről. Valamivel korábbi (1222) a II. Endre „Aranybullájának” függő pecsétjén látható, többszörösen „vágott” címer, az a bizonyos vörös-ezüst pólyás „Árpád-címer”. Régi történelmi képeken, külföldiek is, a kettőskeresztes vagy a vörös-ezüst vágású címerpajzs mindig magyar történelmi személyre utal.

A mai teljes címerkép — tehát baloldalt a vágásokkal, jobboldalon (He-

raldikailag fordítva van!) a hármashalom levő kettőskereszttel — már Hunyadi János ezüstpénzein felbukkan, később mind gyakrabban. Mivel a címer az ország jelképe, idők folyamán különböző magyarzatokat kapcsoltak hozzá. Így lett a négy ezüst sáv (A címertan nem ismer fehér színt) jelentése: „Duna-Tisza-Dráva-Száva”, jóllehet igazából csak a Tiszát tekintjük teljes joggal „magyar” folyónak. Különös módon a „négy folyó” mégis régóta közkeletűvé vált. Kölcsény „Zrínyi második éneké”-ben: „más hon áll a négy folyam partjára”; Vörösmartynál is: „téridet országos négy folyam árja szegi”. Hasonlóképpen a hármashalom „Tátra-Mátra-Fátra” jelentése is erőszakolt, értelmetlen. Nem a mi bűnünk! Állítólag egy portugál jezsuita írta le 1687-ben megjelent művében. Nekünk a Kárpátok volt a szent hegyünk, amint Erdélynek a Hargita. A hármashalom talán a magyar földet egészében szimbolizálja! Hiszen eredetileg nem is zöld volt a színe, hanem sárgásbarna, csakugyan „földszínű”. Amilyen például a Képes Krónikában ábrázolt Szent István zászlaján és pajzsán.

A címerpajzs fölé a 15. századtól kezdve nyitott („leveles”) korona került. Ilyen van Mátyás király trónkorpitján. A Thuróczy-krónikában (1480 körüli) István király feje fölé két lebegő angyal tart koronát. De korona van Rákóczi „libertásain” (rézpénzein) is, mint általában a barokk címerek fölé, a 18. századtól kezdve pedig már felismerhetően a Szentkorona. Enélkül bizony csonka lenne a címerünk.

Nem anakronizmus-e, hogy a Magyar Köztársaságnak hivatalosan koronás címere van? Egyértelműen felelhetünk a kérdésre. A korona a címer fölött szemléletesen azt példázta, hogy az ország, a magyar föld, folyóival, hegyeivel, kincseivel, mindenestől a Szentkorona tulajdona és senki másé. A magyar királyok csak gyakorolták a hatalmat, de jog szerint is a Szentkorona uralkodott: „sacra corona regnat”, ahogy eleink mondták. És ha valamire, arra mindig büszké lehetünk, hogy ezer év óta tartozunk Európához. A mi koronás címerünk ezeréves államiságunk jelképe.

Szamosi József

MAGYARORSZÁG CÍMERE

Szép vagy ó hon, bérc, völgy változnak gazdag ölelben,
Téridet országos négy folyam árja szegi;
Am természettől mindez lelketlen ajándék:
Naggyá csak fiaid szent akarata tehet.

Vörösmarty Mihály

A reformáció után a magyar zarándokok száma megcsappant. 1589-ben egy korabeli feljegyzés már csak 150-et említ. A magyar zarándoklatoknak 1776-ban II. József, a kalapos király rendelettel vetett véget. Időközben a magyar kápolna épületének állapota nagyon megromlott, úgyhogy le kellett rombolni. 1767-ben új került a helyébe, helyi hagyomány szerint egy Mórocz nevű magyar tábornok kezdeményezésére, aki az aacheni meleg forrásoknál keresett háborús sebesülésére gyógyulást. De valójában a kápolnát herceg Batthyány Károly, Mária Terézia belgiumi kormányzója emeltette. A barokk-stílusú kápolnában az oltár felett a magyar címer, kétoldalán a magyar szentek szobrai láthatók. Ez a kápolna szolgál az aacheni dóm szent-ségi kápolnájaul. Sajnos, az idő vasfoga ezt is kikezdte. Nedvesség szivárgott a falakba, a homlokzat megsérült, a háború alatt egy bomba a tetőzetet megrongálta, amit csak hevenyészve hoztak rendbe. Ennél fogva a tetőzetet is teljesen meg kellene újítani. A javítási, renoválási munkálatok kétféle márkánál is többre kerülnének, amire ezidő szerint hiányzik a fedezet. Kár lenne, ha ez a magyar történelem 700 esztendejét megért szentély elpusztulna, mert a magyarság európaiságának és keresztény hitének tanúja és bizonyossága. —k—s

* Cikkünk szerzője évekig a Caritas Internationalisban töltött be vezető állást, jelenleg pedig a Magyar Caritas megszervezésén tevékenykedik.

a társadalmi élet problémáit, az élelmszerellátás kérdését, a munka, az ifjúság, az egészségügy problémáinak megoldására kaptak megbízást. A Nemzetközi Karitás ezekben együttműködik más katolikus és keresztény, de gyakran semleges szervekkel is.

Szinte nem is kell említeni, hogy a Caritas Internationalis elsőrendű feladatai közé tartozik a Szentszékekkel és a többi katolikus intézménnyel való kapcsolatok fenntartása. Tagja a COR UNUM nevű pápai tanácsnak, amely összefogja a világ minden nemzetközi katolikus szervét, amely az említett területek valamelyikén fejt ki működését.

A magyar Caritas, ha szervezése befejeződött, szintén tagjává válhatik a keresztény szeretet e világszerveinek, miután Jugoszlávia, Lengyelország, az NDK már évtizedek óta hozzá tartoznak. Je-

gyezük meg, hogy az erdélyi menekültek megsegítésére a nemzetközi Caritason keresztül jelentős összegek érkeztek Magyarországra és azt is, hogy a nemzetközi szolidaritás jegyében több nemzeti Caritas szerv, de a római titkárság is megígérte, hogy a magyar Caritas létrejöttét tanácsal és anyagi hozzájárulással is támogatni fogja.

AZ EGYHÁZ A VILÁGBAN

A világ katolikusainak száma meghaladta a 900 milliót — közelte a katolikus egyház ezévi évkönyve. Püspökeinek száma 4.126, a papoké több mint 400 ezer. A világon működő papok 50 %-a Európában és Amerikában végzi szolgálatát, közel 5 %-a Afrikában és 8 %-a Ázsiában. A papság létszáma a Harmadik Világban emelkedőben van, míg Európában 3 %-kal csökkent.

Magyar cserkészek a Szentatyánál

Július 10-én, kedden reggel 6 óra után a már fényben úszó, de még teljesen kihalt Szent Péter téren 65 egyenruhába öltözött magyar cserkész gyülekezett. A nemzeti színű lobogó mögé felsorakozva csendben lépték át az *Apostoli Palota* bronzkapuját és kapaszkodtak föl az impozáns lépcsősoron és mentek a boltíves mennyezetű folyosókon át a pápa magánkápolnájába. Itt, a *Redemptoris Mater* kápolnában II. János Pál szentmisét mutatott be, együtt misézve a csoport vezetőjével, *Kölley Györggyel*, a Magyar Cserkészszövetség tb. elnökével, *Nagy Károly* nemesgulácsi plébános cserkésztszisztával, *Zsurkai János* regensburgi plébános idegenvezető atyával, valamint *Ternyák Csabával*, a Magyar Pápai Intézet rektorával, aki a szentmise magyarul olvasta az evangéliumi szakaszt.

A *Redemptoris Mater* kápolnában, amelyet a magyar *Hajnal János* festőművész két nagy oltárképe díszít, a szentmise során a Bécsben élő osztrák-magyar *Lukács-család 5 tagú zenekara* Bach D-dúr szvitjének áriáját és Magnificat-ját adta elő.

A szentmise után a pápa a „Kelemen-teremben” külön is köszöntötte a magyar cserkészeket, *személyesen* mindenkinek rózsafüzért ajándékozott, egyesekkel magyarul közölte, hogy készül Magyarországra. Két népviseletbe öltözött cserkészlány átnyújtotta a csoport ajándékát: egy értékes fafaragást, amely

a pápa életének egyes állomásait örökíti meg képekben. Ez a magyar cserkészet 80 éves jubileumára fából készült dombozmű a Los Angelesben élő székely fafaragó művész, *Ferencz Béla* alkotása.

II. János Pál pápának a magyar cserkészek iránti szeretetéről tanúskodó szentmise és kihallgatás a „Boldogasszony anyánk” eléneklésével s utána emlék-fényképek készítésével ért véget.

Sz. F. (Róma)

*

1990. július 29-én, Párizsban a Cserkész Világitroda újra felvette tagjai közé egyik volt alapító tagját, a magyarországi Cserkész Szövetségek közös csúcscsapatát. Mint ismeretes, Erdélyben és a Felvidéken önálló Magyar Cserkész Szövetségek alakultak, míg a nyugati országokban működő magyar cserkészcsapatokat meghívta a hazai Magyar Cserkész Szövetség, hogy önálló kerületként lépjenek közéjük. Így lehetőség nyílik, hogy a magyar cserkészet átmentő nyugati cserkészek újra bekapcsolódjanak az Anyaország, valamint a világcserkészet vérkeringésébe. A hazai cserkészcsapatok módszeres támogatásával az Osztrák Cserkész Szövetséget bízta meg a Cserkész Világitroda, amelynek a legutóbbi időig dr. Nagy László volt a vezetője.

*

Európában, Észak-Amerikában és természetesen Magyarországon jubileumi táborokban emlékeztek meg a Magyar Cserkészet megalapításának 80. évfordulójáról. Ugyanebben az időben a stájer Eibisbergben — hosszú évtizedek óta először — közös cserkésztsziszták táborát tartottak a hazai, erdélyi, felvidéki és nyugati országokban működő cserkészcsapatok számára.

Gácsér Imre aranymiséje

A braziliai magyar föllelkész, dr. Gácsér Imre bencés, június 16-án ünnepelte pappá szentelésének ötvenedik évfordulóját. A morumbi hatalmas körtemplomot teljesen megtöltötték a magyar hívek, hogy részt vehessenek szeretett föllelkészük aranymiséjén, amelyet Linka Ödön, a morumbi kolostor apátjával és Ther Péter bencéssel együttesen celebrált. A szentlecke olvasmányját a sao pauloi evangélikus, illetve református egyházak képviselői olvasták fel, ezzel hangsúlyozva ki az ünnepélyes aktus ökuménikus jellegét. Az evangélium után Linka Ödön apát kö-

szöntötte az aranymisét, méltatva érdemeit a szerzetesi közösségen belül, valamint a sao pauloi magyarok körében.

A mise végeztével az ünneplő sokaság átvonult a kollégium ebédlőjébe, ahol a különböző sao pauloi egyesületek üdvözlétek az aranymisét. A katolikus egyházközség nevében Piller Gedeon, majd a társ-egyházak képviselői és egymásután a Magyar Nőszövetség, a Magyar Ház, a cserkészek, a Szabadegyetem nevében köszöntötték az aranymisét. Ther Péter a magyarországi rokonok és jóbarátok üdvözlését tolmácsolta. — Gácsér Imre megilletődött hangon köszöntötte meg a jókívánásokat. Szavai végeztével a többszáz főnyi vendégsereg szünni nem akaró tapssal nyilvánította ki szeretetét és ragaszkodását föllelkészre iránt. Az ünnepély hivatalos része után kockált szolgáltak fel, s a jelenlevők még sokáig együtt maradtak, baráti beszélgetésbe merülve rég nem látott ismerősökkel.

Gácsér Imre aranymiséje a Sao Paulóban élő magyarok kiemelkedő társadalmi eseménye volt. Igen ritkán látni együtt Sao Paulóban annyi magyart, mint amennyien erre az ünnepi alkalomra össze jöttek. A magyarázat egyszerű: Gácsér Imre harminc éves sao pauloi tartózkodása alatt az itt lakó magyarok szeretetét és simpatiját olyan mértékben érdemelte ki, hogy azok politikai pártállás, felekezeti hovatartozástól függetlenül a magyar ügy igaz apostolatát tisztelik benne.

Tóth László (Sao Paulo)

A pesti Bazilika új harangja

Az időtől alaposan megrongálódott budapesti Szent István Bazilika déli tornyában, 46 év után, István király ünnepén, augusztus 20-án, ismét megkondult a harang. Mert eddig üresen állt a torony, harang nélkül. Elődje ugyanis, amely — az új harang magyar szövege szerint — „Szent István király és felesége Boldog Passani Gizella fiának, Szent Imre hercegnek emlékére készült 1930-ban, Slezák László műhelyében, 1944 május 20-án hadi célra elvitetett”. További sorsát máig sem ismerjük.

Most a hadizsákmányként elhurcolt harang helyébe kiengeszteléseként újat adományozott a német nép, illetve a *Neue Bildpost* nevű német katolikus hetilap olvasótábor: „Köszönettel a magyar népek, amely 1989 nyarán bátorságával indította el egy újabb szabadság diadalmenetét” — olvasható a harangon lévő német szöveg magyarra fordítva.

Az új harangot Gizella királyné városában, Passauban öntötték. Innen a „Mozart” utasszállító hajó vitte a Dunán — Esztergomtól kezdve két magyar dunai hajó díszkíséretében és augusztus 8-án érkezett Budapestre. A szentkirály napján, augusztus 20-án

szentelte fel *Paskai László* bíboros, esztergomi érsek *Szent István* nevére. Az ünnepélyes harangszentelés után a 90 mázsás, feldíszített harangot, amely most az ország legnagyobb harangja, egy óriás darú emelte fel a Bazilika tornyába, hogy messzire zengő hangon hirdesse majd Isten dicsőségét.

— s i j ó —

*

A harangszentelés és főpapi szentmise után harangzúgás mellett, tízezrek sorfala közt indult el a Szent Jobb körmenet. Féltelet nemzeti ereklyénk, a Szent Jobb díszkíséretét cserkészek és honvédek adták. Paskai László bíboros-primással az élen résztvevett a körmeneten a Magyar Püspöki Kar szinte teljes létszámmal, a szerzetes- és apácarendek, a Máltai és Johannita lovagrend, valamint a különböző vallási, társadalmi egyesületek, intézmények képviselői és csoportjai. Állami részről megjelent Göncz Árpád köztársasági elnök, Antall József miniszterelnök, továbbá az országgyűlés elnöke és a kormány számos tagja. A körmenet befejezésekor a Bazilika előtti hatalmas tömeg elénekelte a Himnuszt és a Szózatot.

H U S Z T

Írta: Kölcsey Ferenc *

Bús düledékeiden, Husztnak romvára, megállék;
Csend vala, felleg alól szállt jel az éjjeli hold.
Szél kele most, mint sír szele kél; s a csarnok elontott
Oszlopi közt lebegő rémalak inte felém.
És mond: Honfi, mit ér epedő kebel e romok ormán?
Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövendővel komolyan vess össze jelenkort:
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!

* A Himnusz költője 200 évvel ezelőtt, 1790. augusztus 8-án született a Bihar megyei Szödémeteren. Itt közölt költeményéből alkotta 1936-ban Kodály Zoltán egyik legszebb férfikórusra írt művét.

Hírek - események

A müncheni magyar katolikus közösség tanévzáró szentmiséjét, július 22-én, vasárnap, Miklósházy Attila, a külföldi magyarok püspöke celebrálta a müncheni magyar papság segítségével. Ugyanekkor 9 fiatalnak szolgáltatta ki a bérmálás szentségét. A szentmisén résztvevett az újonnan kinevezett müncheni magyar főkonzul, dr. Gresznáryk Pál feleségével együtt.

*

A jezsuiták pesti Jézus Szíve templomában június 17-én irodalmi és lelki értékekben gazdag misztériumjátékot mutatott be a „Térszínház” lelkes fiatalokból álló együttese. Az 1506-ból való Winkler-kódex veretes magyar szövegével szólalt meg a Fájdalmas Anya keserve az egyszerű, fehér lepel-díszlet és ruhák környezetében. Az előadáson megjelent feleségével együtt Göncz Árpád köztársasági elnök, akit Morlin Imre jezsuita tartományfőnök köszöntött.

*

A szovjet parlament elé beterjesztett új vallásügyi törvényjavaslat a lelkiismereti szabadságról és a vallás szabad gyakorlásáról kimondja: „Minden vallás egyenlőségét, valamint az állampolgárok egyenlőségét az élet minden területén”. Minden állampolgár szabadon megvallhatja hitét és gyakorolhatja vallását, alapíthat istentiszteleti helyeket. Körmenetek, zarándoklatok megtartását is megengedi a törvény. Egyik legfontosabb megállapítása: „Az állam nem avatkozik be a vallási szervezetek tevékenységébe”.

Lengyelországban perújrafelvételre kerül sor Popieluszko atya meggyilkolása ügyében. A lengyel igazságügyminiszter szerint az eset újrafelgöngyöltése várhatóan világosságot deríthet a lelkész meggyilkolásának hátterére és a valódi felelősökre. Popieluszko atyát, aki közel állt a Szolidaritás mozgalomhoz, 1984. október 10-én elhurcolták és a titkosrendőrség három tisztje meggyilkolta.

*

A Szent István Társulat igazgatóválasztmányi ülésén Török József, a Pázmány Péter Hittudományi Akadémia professzora „Mátyás király vallásossága” címmel tartott rendkívül értékes előadást. Mátyás király személyéről, életművéről ugyan számtalan elemzés, értekezés látott napvilágot, de egyéni vallásosságáról eddig alig esett szó.

*

Miklósházy Attila SJ, a külföldi magyarok püspöke, június 23-án, a zsúfolásig megtelt pesti Jézus Szíve templomban pappá szentelte Varga B. József diakónust. A pappaszentelésen a világ minden tájáról voltak jezsuiták.

*

Nyilvánosságra hozta a Vatikán az őszi püspöki szinódus munkaprogramját, amely a papi személyiség kialakításának és a papság továbbképzésének új feladataival foglalkozik. A változó világ követelményeinek — a dokumentum szerint — csak jól képzett, szilárd jellemű papi személyiségek tudnak megfelelni, hangsúlyozva a papi engedelmes követelményét a püspök és előljárók iránt, valamint a továbbképzés és a tanítói hivatalhoz való hűség fontosságát.

KITÜNŐ ÉRETSÉGI EREDMÉNY KASTLBAN

Örömmel közöljük, hogy Fenyvesi Tivadar érettségiző diákunk 1,1-es kitűnő eredménnyel végzett. Ennek köszönhetően Tivadar megpályázhatta a tehetségeseket támogatók ösztöndíját. Ez azt jelentette neki, hogy érettségi vizsga után egy számára ismeretlen német vizsgabizottság előtt újból le kellett vizsgáznia, melynek során újra bebizonyította, hogy megérdemli az ösztöndíjat. Majdnem minden főtantárgyból kitűnő eredményt ért el itt is. Így egyetemi tanulmányait anyagi gondok nélkül kezdheti el. Egész iskolánk büszkén tekint reá, és vele örülve kívánunk neki sok sikert további pályafutásához. Utánozni szabad!
Igazgatóság.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Az örök hazába költöztek: Szlávik Mária, 69 éves korában, hamvasztás előtti szertartása május 21-én volt a simmeringi krematóriumban. — **Batthyány-Sztrattmann von Némétújvári Antoinette** hercegnő, született Windisch-Grätz A. hosszú, türelmes mel viselt szenvedés után, 88 éves korában, május 9-én elhunyt. Temetése május 22-én volt a Némétújvári (Güssing) ferences templomban. Hamvait ugyanitt a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. — **Dr. Széles Raffael** hirtelen elhunyt életének 60. évében. Temetése május 23-án volt a simmeringi temetőben. — **Báró Wimpfen Iván**, május 30-án, életének 87. évében, rövid betegeskedés után elhunyt. Temetése június 11-én a grinzingi temetőben volt. Június 14-én mutattuk be a szentmisét elhunyt **Okolicsányi József**né, szül. Gencsi Klára lelkiüdvéért. Életének nagy részét honfitársai támogatására fordította. Rendkívüli szorgalommal és odaadással segített, ahol csak tudott. Nemcsak szervezéssel, hanem sokszor fizikai munkával készítette a csomagokat, amelyek szeretetének mintegy fogható jelei voltak. — **Andrássy Ilona grófnő**, június 12-én, életének 73. évében elhunyt. Temetése június 27-én volt a Farkasréti temetőben. Bécsben engesztelő szentmise áldozatot mutattunk be június 10-én lelki üdvéért. — Nyugodjanak békében.

Eisenstadt: Dr. phil. **Harich János**, életének 87. évében, július 21-én elhunyt. Mély fájdalommal gyászolják családjá, rokonai és barátai.

Linz: Szentségi házasságot kötöttek: A linzi Szent Péter templomban június 16-án eskették **Ákácós Géza** és **Rieger Klaudia** jegyeseket. Székelyudvarhely és Linz szülői kötötték házasságot. Szép számmal jelentek meg a szertartáson és ezzel is megmutatták megbecsülésüket a derék fiatal pár irányában.

Linz: Az örök hazába költöztek: **Fischer József** honfitársunk (Wels, Grüne Zeile 62) május 19-én hunyt el 71 éves korában. A temetési szertartás egy része magyarul zajlott, melyet dr. Horváth Géza tanügyi tanácsos végzett. Az elhunyt a magyarnyelvű szentmiséink hűségese résztvevője volt. — **Csordás István** nyugdíjas (Altomontestr. 9) 91 éves korában halt meg. — **Csák Mária** honfitársnőnk (Ramsauerstr. 70), 90 éves korában hunyt el. R.I.P.!

FRANCIAORSZÁG

Párizs: A kereszttség szentségében részesültek: **Stephanie Angela Giselle Marie Koccon**, K. Róbert és **Blasig Silvie Corine** leánya, február 3-án. — **Julie Jeanne Marie Demeter**, D. Mihály és **Tetart Dominique** leánya, május 5-én. — **Danielle Terék**, T. Vilmos és **Debreczeni Ágnes** leánya, május 6-án. — **Daniel Alan**, A. Yusuf és **Müllner Jolán-Mária** fia, május 25-én.

Az örök hazába költöztek: **Lipárdy Anna**, Párizs, 1989. december 3. (Szül. 1903). — **Appel Irén**, Párizs, 1989. augusztus 15. (Szül. 1907, Prága). — **Danyi József**, Vitry Sur Seine, 1990. január 31. (Szül. 1921. november 28, Csongrád). — **Lang Ottó** (jótévőnk) Párizs, április 27. (Szül. 1926. október 26, Győr). — **Orbán Magda**, Montrouge, 81 évesen, április 28-án. (Szül. Marosfő). — **Tarnóczy Tamás**, Párizs, május 24. (Szül. 1915. március 9, Budapest). — **Wollmann Mária**, Teplánszky István özvegye, Le Mée Sur Seine, június 5. (Szül. 1902. január 27, Aranyosmarót). — **Bolgár László**, Rion Les Montagnes, 79 évesen, június 16-án. —

Halottunk Krizmanich Mária

A Magyar Katolikus Misszióban és a cserkészcsapatban egyaránt a közösségért, annak létrehozásáért fáradozott... Svájci barátai és ismerősei nagyon szerették. Az utolsó négy hónapos kórházi tartózkodása valóságos búcsújáró hely volt. Elmondhatjuk: a szeretetnek áradata vette körül ezekben az időkben beteggyát. Szívesen jött hozzá mindenki, mert senki nem tá-

Megjelent! Megjelent!

Fü z é r J u l i á n O F M :

MINDSZENTY BÍBOROS, A SZENT című kötete, a Katolikus Magyarok Vasárnapja kiadásában.

A könyv tartalmazza mindazt, amit Mindszenty bíborosról tudhatunk és tudnunk kell. Mindszenty bíboros nagysága és kiválósága, az iránta érzett tisztelet joggal követeli, hogy e kötetet minél több magyar magának mondassa.

A könyv ára 22.— US \$ + 1.50 \$ portó. Megrendelhető a KMV könyvsztyálynál: P.O.Box 2464, Youngstown, Ohio 44509, USA.

Balogh Károly, Párizs, június 26. (Szül. 1906. január 15, Gidonfalva). — **Szarka Zsigmond**, Budapest, június 21-én, 40 évesen. — **Németh Anna**, Sztrakoniczky Jenő özvegye, Versailles, július 15-én, 81 évesen. — **Balogh Mária**, Salvetti nővér, 1989. december 20-án, 75 évesen. **Balogh Sándor SJ** testvére. (Született Bezeréden, meghalt Migné-Auxances-ban). — **Szabó Margit**, Salvetti nővér, Migné-Auxances-ban, 84 éves korában márciusban. (Szül. Szombathelyen.) Nyugodjanak békében!

Lyon: A kereszttség szentségében részesültek: **Fischaller Chloé**, Lozanne-ban. — **Coşmano-Prohászka Máté**, Lyonban.

Házasságot kötöttek: **Zsombok Eloi** és **Catherine Diaz**, Décines-ben. — **Raynaud Marie-Claire** és **Jean-Noel Ruşcell** Courthezonban. — **Mityók Christine** és **Jean-Marc Puygrenier**, Farney-ban.

Halálozás: **Szántó Györgyné**, szül. Stuhl Mária, 87 éves korában, Montpellier-ben. — **Bareza Márta**, 60 éves korában Lyonban. — **Beneze Ferencné**, szül. Adám Mária, 74 éves korában, Grenoble-ban. — **Bálint Ferencné**, szül. Soós Julianna, 87 éves korában, Décines-ben.

Kitüntetés

vitéz verbói *L e n t u l a y G y ö r g y* okl. villamosmérnök, máltai lovagnak a francia Atomenergia Bizottság és Elektromos Művek részére végzett évtizedes munkájának elismeréseként a Francia Köztársaság elnöke a Francia Erdemrend Lovagkeresztjét adományozta, Őszintén gratulálunk honfitársunknak a szép kitüntetéshez.

NÉMETORSZÁG

München: Édesanyánk **Grossner Anna**, aki a gyerekeiért mindent megtett, békeségben örökre elaludt. Köszönet mindenkinek az őszinte részvétnyilvánításért. **Bilmayer Annuska**, **Simon József**.

SVÁJC

Platz Nándorné, szül. Schaling Erzsébet, született 1915. december 22-én, meghalt 1990 július 14-én. Szentmise halottunk lelkiüdvéért július 19-én, 9.30 órakor a Dreifaltigkeit templomban volt. Temetése a berni Bremgarten-i temetőben 11 órakor volt. Platz néni hű volt nevéhez és védőszenjtjéhez, Erzsébethez. Nemcsak fiát, unokáit és dédunokáit látta gyakran vendégül, hanem magyarországi rokonokat és ismerősöket, magyar papokat, hanem idegeneknek is szállást adott és kiszolgált a jövevényeket is. Betegeket is látogatott, így **Krizmanich Marikát** is. Imádkozunk, hogy vele együtt mondhasa nekünk is az Úr: „Jertek Atyám áldottai és vegyétek az országot, mely nektek készített.”

Szövevényes kötetekben, 62 éves korában, váratlanul elhunyt B a l á s s y L á s z l ó író és újságíró. 1948-tól kezdve jelentek meg versei, cikkei és tanulmányai a Vigilia, a Katolikus Szó, majd az Új Ember hasábjain. 12 önálló könyvet publikált, az utolsót Apor Vilmosról, a mártír győri püspökről írta. (Ez utóbbiról méltatás az Életünk legutóbbi, július-augusztusi számának 8. oldalán).

vozott üres kézzel: egy nagyszerűen és humorral szenvedő súlyok beteget látott... Már évekkkel előbb megszokta a napi zsolozsmát és rózsafüzért. A betegágyán, mikor már nem tudott olvasni, engem kért, hogy legalább a kompletóriumot, az esti imát mondjam vele.

„Marika néni“ szívvel-lélekkel cserkész volt. Betegen is mindent megtett a cserkészeiért. Halála előtt két héttel még — minden erejét összeszedve — meglátogatta a svájci csapatok pünkösdi táborát. Négy hónapi súlyos fájdalommal teli kórházi tartózkodása alatt csak egyszer láttam sríni, akkor mikor magyar cserkészruhában látott. Fájt neki, hogy itt kell hagyni a cserkészeket. Ravatala mellett a Berni Kodály Zoltán csapat tagjai álltak őrséget, majd a zürichi és genfi csapatok képviselőivel szeretetkört alkotva a koporsó körül a templomban, a „Szellő zúg távol...“ elénekülésével búcsúztak tőle. Egy szem sem maradt szárazon, mikor arra gondoltunk, hogy „csak a tűz lángol“, hiszen az ő szívének tüze tartotta fényben, melegségben a berni csapatot.

Életének 58. évében, a betegek szentségével megerősítve, 1990. június 19-én költözött a mennyei hazába.

Cerhátí Ferenc (Bern)

MAGYAR CISZTERCI DIÁKOK

VILÁGTALÁLKOZÓJA

A Ciszterci Rend Magyarországon — a kommunista „iskolaállamosításig“ — öt városban tartott fenn nyolc osztályos, humanista gimnáziumot. A legrégebb alapítás Egerben az elmúlt évben volt 300 éves, a legfiatalabb Budán 1986-ban 75 éves. Sok-ezren élnek még ma is azok az egykori diákok, akik a Rend magasszínvonalú tanításában, s mindenek előtt abban a nagyszerű, katolikus nevelésben részesültek, amint Szent Bernát szerzetesfia anyai áldozatkészséggel fordítottak a magyar ifjúság javára.

Szent Bernát születésének 900. évfordulójára a Magyar Ciszterci Diákszövetség világtalálkozót hirdet. Meghív és szeretettel vár erre a találkozóra minden egykori ciszterci gimnáziumi növendéket bárhol éljen is a világban. Hiszen szinte ezerszámra vagyunk szétszóródva öt kontinensen!

1990. október 6-án, szombaton de. 10 órakor, a budai Szent Imre plébániatemplomban dr. Zakar Polikárp, a rend római generális-apatja, — 1948-ig a bajai gimnázium diákja — koncelebrál szentmisét dr. Kerekes Károly zirci apáttal, a budai gimnázium volt növendékével. Szentmise után az összejövetelt a Szent Imre gimnázium dísztermében tartjuk. (Nekünk már mindig Szent Imre gimnázium marad!)

Jöjjetek hát, tegyünk bizonyoságot meszttereink mellett, és adjunk hálát mindazért, amit tőlük serdülő éveinkben életreszóló útravalóul kaptunk!

Susits Tamás (Emmering, NSZK)

Az idő egy nagy folyó, amely kihányja kebeléből a gatz és csak azt tartja meg az örökkévalóságnak, ami megérdemli az örökkévalóságot.

Kármán József: A nemzet csinosodása, 1794.

Collegium Card. Mindszenty — diákotthon és kultúrközpont,

Innsbruck, R.-Wagnerstr. 3.

TÁJÉKOZTATÓ
AZ 1990-91-ES TANÉVRE

1. Tartózkodási engedélyt az osztrák követségen érdemes már kiváltani, mert ott olcsóbb. Itt Innsbruckban 470 Schilling egy szemeszterre.

2. Betegbiztosítás (betegség + fog) havi 120 Schilling. Nem kötelező.

3. E g y e t e m : felveszik azt, akit hazai felsőoktatási intézményre felvettek, a magyar érettségét elfogadják. Német nyelvtudás kötelező. Akinek nincs megfelelő hazai vizsgálója, a szemeszter elején letehető az egyetemen. Egyes szakokon egy másodlagos nyelv is kötelező, pl. közgazdaságin angol, francia vagy olasz. Tandíj külföldieknek szemeszterenként 4000 Schilling. Jelentkezési határidő szeptember 1. illetve február 1. Jelentkezési ívet és egyetemi tájékoztatót (vigyázat, sok szak részben vagy teljesen zárolt külföldiek számára) küld az egyetem (Universitätsdirektion, Innsbruck, Innrain 52).

4. D i á k o t t h o n : felveszik, akit az egyetem már rendes hallgatónak felvett és az anyagi háttért biztosítani tudja. Diákotthonunk csak szállást biztosít 1 vagy 2 ágyas szobában havi 1000—1500 Schilling között árban fűtéssel, világítással, mosatással és főzési lehetőséggel. A diákotthon csak magyar fiúkat vesz fel, érettségizetteket és diplomásokat. Az egyetemi menzán az étel ára 25—30 Schilling. Kerékpárt érdemes elhozni, konzerveket is.

5. Tankönyvek az egyetemi könyvtárban kikölcsönözhetőek. Szótárt hozni ajánlatos, magyar szakkönyvet is a német anyag könnyebb megértéséhez.

6. A megélhetéshez lakbérben és tandíjon felül kb. 1500 Sch. szükséges.

7. A diákotthonban július 20. és szeptember 15. között üzemszünet van. Ha valaki nyáron jönne „terepszemlét“ tartani, feltétlenül lépjen érintkezésbe az igazgatóval (telefon: 58-63-22).

8. A külföldiek tandíjkezdését és ösztöndíjat nem kapnak Ausztriában. Munkát vállalni alig van lehetőség.

9. Diákotthonunkban jelentkezési határidő szeptember 20-a, sajátkezűleg írt levélben. Mellékelni kell az érettségi bizonyítvány fotókópiáját és az illetékes lelkész, vagy gimnáziumi igazgató ajánlólevelét.

MSGR. DR. GRÓH BÉLA
az intézet igazgatója

KÖNYVESPOLC

COUNT JÁNOS ESTERHÁZY: THE LIFE AND WORKS OF THE GREAT SON OF THE HUNGARIAN HIGHLAND, azaz magyarul: „Gróf Esterházy János, a magyar Felvidék nagy fia élete és munkái“.

A fenti címmel Dr. Szent-Ivány Gábor tollából gazdagon dokumentált és illusztrált könyv látott napvilágot az USA-ban.

Esterházy János 1936-tól a szlovenszkói Egyesült Magyar Párt, majd 1938 után a Magyar Párt vezetője volt. A hitleri protektorátus alatt álló Szlovákiában előbb a Gestapo üldözte, mert mint képviselő, a pozsonyi parlamentben a zsidótörvény ellen szavazott, a politikai fordulat után pedig a hirhedt KGB hurcolta ki a Szovjetunióba, ahol különböző börtönökben sánykodott. Távollétében Szlovákiában hamis vádak alapján halálra ítélték, amit hazaszállítása után életfogytiglani börtönbüntetésre változtattak. Legyengült szervezete még tíz évet bírt elviselni a börtönben.

A könyv szerzője a történelmi eseményekből és elkövetett hibákból azt a tanulást vonja le, hogy „mindenek előtt a lélekben való kiengesztelődést kell keresni“ és Esterházy szavait idézi: „Arra kell törekedni, hogy a Duna-medencében az egyenlő jogok alapján alakuljon ki a békés együttélés az egymásra utalt népek és nemzetek közt.“

Ch. E.

A 306 oldalas könyv ára postaköltséggel együtt 17.— US \$. Megrendelési cím: Cseh-szlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmánya (National Committee of Hungarians from Czechoslovakia) 302 Portola Road, Portola Valley, Ca 94025, USA

Apróhírdetések

Újra kapható a történelmi Magyarország színes térképe az ország és a vármegyék címeivel! Ára csomagolással és szállítási költséggel együtt: 20.— \$. The Magyar Napló Újság, P.O.Box 771, Station "A" Toronto, Ontario, M5W 1G3 Canada.

Kiadó 1—2 szobás lakásom garázzsal, egy 58—68 év közötti férfinak teljes ellátással. Válaszokat „Lakás“ jellegre kérek.

Budapest legszebb kerületében, a Várhegyen vendégszobák, apartamentek bérelhetők. Érdeklődés telefonon „Gizella“ idegenvezetőnél ☎ 00361 1755 515 (Bpest).

Muzéális és funkcionális célokra is alkalmas nagy BOHÁK cimbalom eladó. Horváth Gyula, Hotel Silvanus Visegrád, ☎ 0036 26 28 136.

Kedvező gyógykezelései, üdülési lehetőség a világhíres reuma-fürdőhelyen Piestanyban, a felvidéki Pöstyénben. Kétágyas szoba kiadó: melegvíz, fűrdőszoba, központi fűtés, reggeli, ápolat környezet napi 30 DM-ért. ☎ 0042 838 24 321.

Balatonakali: partközében 240 □öles kertben kétszintes 3—3 szobás összkomfortos villa, beépíthető tetőterasszal, pincével, garázzsal, kitűnő állapotban 200.000 márkáért eladó. ☎ Köln 221/740 0902.

A Humboldt Taschenbuchverlag ajánlja német nyelven: „Das Bio-Kochbuch fürs ganze Jahr“, Renate Schütterle 128 oldalon ajánl egészséges étkezéshez szükséges recepteket. Ára: 10.80 DM.

Gerhard Leibold: „Ich werde Vater!“ az apákat akarja a történetbe aktívan belevonni. A partner-házasságban vegyen részt a férj-apa is az indulástól kezdve a csecsemő-gondozásig, de ne mint fölösleges személy, hanem, mint segítő társ. Ára: 12.80 DM.

Dr. Ulrich Vohland összeállításában több mint 200 gyermekjátékkal jelenik meg „Kinderspiele für Unterwegs“ címmel, főleg (türelmetlen) gyermekekkel való utazás idejére. De játszani mindig lehet! 12.80 DM.

Cecilia Boucher - Szkolczay, hites törvényeségi fordító, vállal franciáról magyarra és magyarról franciára fordításokat. Rue du Boequet 7, B-7490 Braune-le-Comte, ☎ 0032 67 55 39 78.

Nemzetközi szubvencionált hitelek, illetve magasabb összegű kölcsönök, valamint ingatlan adás-vételek közvetítése Budapest PONTAI Immobilien, Telefon: 0228-66 68 21.

44 éves műszaki rajzoló, értelmiségi nő két fiúgyermekkel (Erdélyben élő) megismerkedne házasság céljából nyugaton élő magyar származású értelmiségi férfival 45—60 év között. Jelige: „Értelem,érzelem“.

Középkorú, 175 cm magas, 70 kg, jó erőben lévő, jó kinézésű dolgos szakmunkás keresi párját itt az NSZK-ban. „Megértés“ jellegre a kiadóba.

37 éves, 178 cm magas, 72 kg magyar férfi vagyok. Keresem intelligens hölgy ismeretségi komoly szándékkal 30—40 éves korig. Szeretek mindent ami az életet színessé, szebbé teszi. „Talan“ jelige.

Levelezni szeretnék 45—50 év körüli egészségügyi dolgozó nővel. Badényiné, Retek u. 2, VIII. em. 48, H-6723 Szeged.

„T E T E N Y” Ungarische Spezialitäten

— Inh.: O. Bayer —
Kreitmayrstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 63 93 és 4 30 44 98

NYITVATARTÁSI IDŐ:

csütörtökön és pénteken 8.30—18.00 óráig,
szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juh fark	8.90
Balaton olaszrizling	1 liter 5.70
Balaton kékfrankos	1 liter 5.70
Debrői hárslevelű	6.80
Badacsonyi kékenyelű	7.20
Badacsonyi szürkebarát	7.30
Soproni kékfrankos	6.80
Villányi burgundi	7.30
Csopaki rizling	6.80
Zöldeiszváni	7.30
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji szamorodni	12.50
Vilmos körtepálinka	24.50
Kecskeméti barackpálinka	27.—
Csereznepálinka	24.50
Kosher szilvapálinka	32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter 16.—
Pick szalámi	1 kg 27.—
Csabai	1 kg 25.—
Gyulai	1 kg 23.—
Házi kolbász	1 kg 19.—
Dísznócsaj	1 kg 12.50
Véres-májás hurka	1 kg 12.50
Tarhonya, kockatészta	½ kg 3.80
Paprika káposztával	0.7 liter 4.90
Paprika káposztával	2 liter 10.50

FÉLBEMARADT REFORMKOR

Miért akadt el az ország keresztény humanista megújulása? 20 koronatanú és közéleti szereplő 38 tanulmánya az 1930-as években kibontakozó széleskörű magyar társadalmi törekvésekről és mozgalmakról. A Katolikus Szemle, Róma, kiadásában megjelent vastkos kétlet ára 45.— DM + portó. Megrendelhető az Életünk címén.

Jószívű, jólelkű, valóságos özvegyasszonyok ismeretségi keretében házasság céljából 60 éves korig. „Vallomásnak küldöm” jellegre a kiadóba.

MAGYAR BOROК, PÁLINKÁK

NAGY VÁLASZTÉKBAN.

olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat.
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchowstr. 45. D-8500 Nürnberg 10

RUPP LÁSZLÓ hites törvénytörvény fordító,
vállal fordításokat magyarul németre és
németről magyarra. Goethestr. 32, 8000
München 2.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL.

Törzskönyvezett komondor kölykök
eladók. „Ideális házőrző” jellegre.

ART
DÉMÉNAGEMENTS S. A.

Szállítási vállalat.
Szállítások belföldre és külföldre,
tengerentúlra — légiszállítással is —
költözködés, bútorraktározás,
külföldi szállítmányoknál a vám
elintézése.

Magyarországra is szállítunk!
Az összes keleti és nyugati államokba
oda - vissza szállítunk.

Magyarországi képviselőnk:
Trans COOP, Honvéd utca 28
H-7400 Kaposvár ☎ 0036 (82) 13 - 877.

Magyaroknak kedvezmény!
ART Déménagements S. A.
2 rte du Grand Lancy
CH - 1211 Genève 26

Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)
Privát cím: Keresztes László
58 rte de Vervier
CH - 1227 Carouge, GE

Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után.

JOGOSÍTVÁNY! TANFOLYAM ÉS
VIZSGA MAGYARUL.

Gyors, alapos, eredményes! Oktató:
Farkas Béla. Cím: Fahrschule Sche-
chinger, Lindwurmstr. 60, 8000 Mün-
chen 2. ☎ 77 66 82, 15.00—19.00 óráig.

APRÓHIRDETÉSEK

szentföldi ZARÁNDOKLAT, 1990.
november 5—13-ig Frs 6200.— (Repülőút
oda vissza, ***-os hotel, teljes ellátással,
autóbuszkörutak, magyar nyelvű vezetés
Krisztus szülőhelyén. Érdeklődés: Ft. Mol-
nár Ottó, káplán, Mission Catholique Hongr.
42 Rue Albert Thomas, F-75010 Paris. Tel.:
42 08 61 70.

Pécs - Mecseken villa negyedben 5 szo-
bás villa szép környezetben eladó. Érdeklő-
dni lehet telefonon: 0036 72 31 356.

Besegítenék családnál, idősebb hölgnél,
vagy kereskedelembe eladóként 3—12 hó-
napra. Van saját kocsim, tudok gyermeket
gondozni, magyarosan főzni. Nem vállalom
ágybanfekvőt és idegbetegeket. Referenciá-
val. Felvilágosítás: Ladislaus György, 7000
Stuttgart 1, Neuffenstr. 18. ☎ 0711/26 07 29.

Jól bevezetett, 30 éve fennálló magyar
élelmiszer nagykereskedés eladó. Érdeklő-
dni „CH-MKV” jellegre a kiadóba.

Háromtagú magyar család tengerentúli
kivándorláshoz kér segítséget USA szpon-
zor levél, Kanadába munkahely keresésbe.
Szerkezeti lakatos, iv- lánghegesztő, K.P.E.
csőszerelő és hegesztő szakmával rendel-
kezem. Béla Szőke, Winterleitenweg 39,
8700 Würzburg.

Üzletemberek segítségét kérjük. Ifjalt
házaspár: szakács, pincér, vendéglátóipari
eladó és üzletvezetői képesítéssel munkát
keresünk Kanadában, Ausztráliában, vagy
az USA-ban. Természetesen más irányú
munkavállalási lehetőség is érdekel ben-
nünket. Turcsik Károly, Hauptstr. 291, D-
8702 Zell, NSZK.

Magyarországon a nemzetközi hírű gyógy-
fürdő városában, Hajdúszoboszlón öt szo-
bás, összkomfortos, telefonos családi ház
garázzsal együtt 156 m², 500 m² telken el-
adó. Érdeklődni lehet az esti órákban. Te-
lefon: 36 52 61 741. Darabos János, H-4200
Hajdúszoboszló, Bartók B. út 41.

MEGHÍVÓ. Petkes József erdélyi festő-
művész képeiből lesz kiállítás október 6-tól
20-ig Dortmundban, a Rheinisch-Westfäl-
sche Auslandsgesellschaft e.V. rendezésé-
ben. Megnyitó: október 6-án, 15 órakor. A
kiállítás megtekinthető hétfőtől-péntekig,
8—22 óráig. Hely: Auslandsinstitut, 4600
Dortmund 1, Steinstr. 48 (a főpályaudvar
északi kijáratával szemben).

HARGITA PANZIÓ

BÉCSBEN a Mariahilferstr.-Andreasgasse
sarkán. Székely faragott bútor berende-
zéssel várja Önt egy családias hangulat.
Szobafoglalás telefonon: 0043 / 222 / 96 19 28
és 932 85 64. A-1070 Wien Andreasgasse 1/8.

ÉRTÉKES AJÁNDÉK!

Padányi Viktor:
Történelmi tanulmányok 12.— \$
Májusi fagy 10.— \$
A nagy tragédia I-II.
színtézis 22.— \$
dr. Szilvay Gyula: A magyar és
testvérnépek őstörténete 12.50 \$
Ferdinand Mihály: Ellenzegülők
(Apám és 3 nemzedéke) 14.— \$
Fábián József: Budapest a Duna
gyöngye 9.— \$
Baráthosy-Balogh Benedek:
Sumérok-Szitnyák-Osturánok 8.— \$
Füry Lajos: A bécsi színjáték
történelmi regény trilogia 22.— \$
Szitnyai Zoltán: Még ég a láng
— korrajz 12.— \$
Nyíró József: Néma küzdelem 16.— \$
Megrendelhetők: DR. FABÓ LÁSZLÓ
22 Hancock Str., San Francisco,
CA 94114, USA.

RÁTH MÁRTA, hites fordító és

tolmács, magyar-német és német-
magyar fordításokat vállal.
St.-Veit-Str. 6, 8000 München 80,
Telefon: (0 89) 4 36 23 50.

VIDEÓ! Végre megjelen magyarul is!

Hannibál; Az enyveskező (Adriano
Celentano) 55.— DM/kazetta. Mind-
kettő együtt 99.— DM + portó.
ÁDÁMFÍ-Video, Pf. 29, D-5100 Aachen
Telefon: (0241) 17 33 55.

Szoba Londonban, olcsón reggelivel vagy
anélkül, úgyszintén két hálószobás nyara-
ló kiadó egész éven át az eszaki tenger-
parton. „Anglia” jellegre a kiadóhivatalba.

Dr. med. Mayer Zoltán György német és
magyar jogi és gazdasági hités, angol, hol-
land, francia, olasz, román nyelvfordító.
6600 Saarbrücken 3. Graf-Stauffenberg-
Str. 59. Telefon: (0681) 81 62 32

BÉLYEGGYÜJTŐK!

Minden magyar bélyeget
hiányjegyzék alapján szállítunk!
— Kérje ajánlatunkat! —
Specialitások: Levelek. - Ritkaságok.
- Zepelinrepülések. - Tévmomatok.
- Különlegességek állandó vétele és
eladása.

Kérje díjtalan készletjegyzékünket.
TALAS & PARTNER AG
Rosenbergstr. 70, CH-9001 St. Gallen

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét
(1944—1975). — 300 oldal, vászon-
kötésben \$ 10.— DM 20.—
Mindszenty Okmánytár: Mindszenty
harca. 320 old. \$ 8.— DM 15.—
Mindszenty József: Esztergom a
Primások városa. 135 oldal.
\$ 8.— DM 15.—
Vecsey József: Emlékezés Mindszenty
bíboros édesanyjára. 255 oldal.
\$ 8.— DM 15.—
Mindszenty Dokumentation: Ungarns
Kirche im Kampf (II). 335 oldal.
\$ 8.— DM 15.—
Közi Horváth József: Mindszenty bí-
boros, zsebkönyv. \$ 4.— DM 6.—
Az irodalom világa. Irodalomelméleti
alapelvítés, 100-nál több versillusz-
trációval, kb. 300 oldal, vászon kö-
tésben \$ 10.— DM 20.—
Szállítással + portóköltés.

Megrendelhető:
az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál
Oberföhringer Str. 40
D-8000 München 81 W. Germany

M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung

KÖNYV ÉS HANGLEMEZ Sfr.
Dümmerth: Az Anjou-ház nyomában 23.—
A tatárjárás emlékezete 39.—
Király Ilona: Árpád-házi Szt. Margit
és a sziget 46.—
Hofer T., Fél E.: A magyar nép mű-
vészete (Nagy album sok képpel) 145.—
Szołcsway: Erdélyi utakon, I., II., III.
kötet. (Album sok színes képpel) 425.—
Magnusson: Ásóval a Biblia nyomában
(képekkel) 47.—
Huxley: Pont és ellenpont 21.—
Harsányi Zsolt: Magyar rapszódia 69.—
Cserei M.: Erdély története
(1661—1771) 99.—
Fügedi E.: Kolduló barátok, polgárok,
nemesek 27.—
Remarque: A diadali árnyékában 37.—
W. Schellenberg emlékiratai 45.—
Roth J.: A Radetzky induló és
A kapucinus kriptá 20.—
Studinka L.: Egy marék vadászemlék 22.—
Ordas: Az aradi tizenhárom 25.—
Mitchell: Elfújta a szél, I.—II. köt. 80.—
és még sok ezer könyv és hanglem
kapható * Kérje katalógusainkat!
Antikvár és nyugati könyvek is kaphatók!
M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung
Teichweg 16, CH-4142Münchenstein-Schw.
☎ 061/46 59 02 Külföldről: 0041/61 46 59 02

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél:
Joseph DANI, 3-7516 Huntview Dr. NW.
Calgary, Alta. T2K 5E4, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő:
„Életünk”. Kérjük szíveskedjenek a
fenti címre, ne Münchenbe, küldeni a csek-
ket. Itt egyenkénti beváltásnál a 30 DM-
ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Elő-
fizetési díj egy évre 13.— US \$ + 10.—
US \$ portó. A lapot továbbra is München-
ből küldjük.

NYÁRI KÖNYVAJÁNLATAINK!

ADY: Istenes versek	15.60
ALDRICH: Családi kör. Regény	10.80
BELON: „Élet a halálból”. A feltámadás misztériuma	5.80
BIBLIA, Ó- és Újszövetség	48.—
BLASKO: Történetek egy legendás kislányról	15.50
BLAZOVICH: Európa védőszentje, Szent Benedek	5.80
BULÁNYI: Keressétek az Isten Országát!	13.40
DOMOKOS PÁL: Márton Áron, Erdély püspöke	22.80
FÉLBEMARADT REFORMKOR. Keresztény humanista mozgalmak	45.—
FÖLDINDULÁS MAGYARORSZÁGON? A 31. Pax Romana Kongresszus	13.20
HOZSANNA! Teljes kottás népénekeskönyv	12.—
KESZEI: Angyal merénylet. Versek	18.50
KÖLLEY: Értetek és miattatok	11.90
MÉCS: Arany gyapjú. Válogatott versek	21.60
MINDSZENTY: Emlékirataim	24.—
PÉCSI: Kulcs a muzsikához. Segédkönyv a lemezszorozathoz	9.60
SZAKOLCZAY: Péter Bulányi	12.—
SZOLNOKY: Apor püspök élete és vértanúsága	12.—
P. SZŐKE: Márton Áron	24.—
ÚJ KATEKIZMUS. (A híres „holland katekizmus” magyarul)	24.—
A hazai és külföldi katolikus kiadványokat a leggyorsabban szállítja számlával a Katolikus Magyar Sajtó Munkaközösség, német rövidítéssel KUPA, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60. ☎ (0 89) 8 11 14 24. Kérje új árjegyzékünket.	

É L E T Ü N K

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főelkészség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge.
Oberföhringer Str. 40
8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52

Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 20.— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 30.—
ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelké-
szek terjesztik, ők küldik szét és ná-
luk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs ma-
gyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi
az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 20.—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 30.—
Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgironum München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70
Kath. Ung. Seelsorge „Életünk”.
Erscheint 11mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerei GmbH.
Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. —
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK
FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkon-
tónkra, hanem postacsekkontókra kérünk:
Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Son-
derkonto, Postgironum München, Konto-
Nr. 606 50 - 803.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés
ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—
Jelige portóval DM 6.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.
Üzleti hirdetések soronként DM 9.—
Nagybetűs (kétsoros) sor DM 18.—
Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—
Kéthaasos hirdetés az összeg kétszerese.
Egymásután háromszori hirdetés esetén
10 százalékos kedvezmény.
Egymásután hatszori hirdetés esetén
20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.

Hirdetések határideje minden hónap 15-e,
befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden
esetben felelnek meg a szerkesztőség vé-
leményének. — Kéziratokat nem örzünk
meg és nem küldünk vissza.
Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsola-
ban: hétfőtől — péntekig, 10-00 — 15.00 óra
között. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy
osa k ezidőben érdeklődjenek telefonon.

DÍOSZEGHY TIBOR, hites tolmács és
fordító, magyar-német és német-magyar,
Németországban tanácsadás, állampolgár-
sági és menekültügyi kérdésekben, vala-
mint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249,
D-4040 Neuss. Telefon: (021 01) 54 13 17.

REMEK KLÍMÁN OLCSÓN ÉLNI! Vég-
leges lakásnak vagy nyaralónak használ-
ható tágas örökklakások és exkluzív villák
eladók Costa Doradán, közvetlen a spa-
nyol tengerparton kialakuló magyar telep-
ülésen. Vételár 80—300 ezer Sfr, részlet-
fizetési lehetőség spanyol bankon keresz-
tül biztosított. Tel.: Svájc, (041) 99 26 10 és
(061) 61 05 55. Levélcím: B. Szabó, St. Ja-
kobstr. 2, CH-4132 Muttenz, Schweiz.

AZ IKKA AJÁNDÉKAUTÓK MAGYARORSZÁGRA OLCSÓBBAK!

Lada 1300	6.720.— DM	Lada 1300 combi	7.380.— DM
Lada Samara	7.510.— DM	Lada 1500	8.170.— DM
Moszkvics 21412	7.590.— DM	Volga 2410	9.610.— DM
Ford Fiesta C. 1.1	18.800.— DM	ugyanaz 5 ajtós	19.800.— DM
Ford Sierra 75 / 5	25.500.— DM	ugyanaz 5 ajtós	25.700.— DM

Polski Fiat, Wartburg, Dacia, Trabant gépkocsikra, valamint további Ford
3 és 5 ajtós modellekre kérje részletes árjegyzékünket.

Ugyancsak háztartási gépek, színes tévék és videók nagy választékban.
● Az IKKA ajándékautók továbbra is vám- és adómentesek!
● A fenti árakhoz se vámot, se adót nem kell fizetni!

Kérje részletes tájékoztatónkat! Postafordultával megküldjük!
Befizetések: M A G N U S GmbH „IKKA - Sonderkonto”
Bad Vilbeler Volksbank, Konto - Nr. 10 4419 324, BLZ 518 613 25.

MAGNUS GmbH
6072 Dreieich - Offenthal
Postfach: 60 11 02
Telefon: (060 74) 6 70 66
TELEFAX: 060 74 - 670 69

